No. 47—Vol.-LII

Friday,
10th December, 1954

Registered at the G P O. as a Newspaper

Price 6d.

SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
16 DEC 1954

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

"Pity and Need make all flesh kin. There is no caste in Blood which runneth of one hue, nor Caste in tears which trickle salt with all:

Neither comes man to birth with tilaka-mark

Stamped on the brow, nor sacred thread on neck.

Who doth right deeds is twice born and who doeth ill deeds vile."

—Light of Asia.

—o—

"Hath any man brought him, aught to eat?"

"Jesus saith unto them, my meat is to do the will of Him that sent me, and to finish His work."

—St. John IV. 33-34

LIBERAL PARTY'S SECOND ANNUAL PROVINCIAL CONFERENCE

MR. ALAN PATON'S PRESIDENTIAL ADDRESS

THE second annual Natal Provincial Conference of the Liberal Party was held in Pietermaritzburg on Saturday, December 4, when Mr. Alan Paton delivered the following presidential address:

"We are holding our second annual Provincial Congress in an historic week. This week Mr. Strydom became the Prime Minister of the Union of South Africa.

"The first was Louis Botha. He stood for co-operation between English-speaking and Afrikaans-speaking South Africans. In those days no other racial problem was much considered.

"The second Prime Minister was Jan Smuts. He also stood for White co-operation, and for the sake of White co-operation he consented to the removal of the common franchise from Africans in the Cape Province.

"The third Prime Minister was James Barry Hertzog, who also stood for White co-operatiou, but only on certain conditions; which today we see as just. It was he who took away the common franchise from Africans, and defended it for Coloured people.

"The fourth Prime Minister was Daniel Malan, whom we tend to see now through a nostalgic mist, which obscures the facts. The facts are that he embarked on the stupendous task of separating one from another the races of this multi-racia country, by legislations more vigorous than any of his predecessors. He tried to take away the common franchise from the Coloured people, and would have done this undemocratic deed but for his democratic scruples. The love of his iife was South Africa and one of its peoples.

"The fifth Prime Minister is Johannes Strydom, who will take away the common franchise from the Coloured people by a majority vote of Parliament. He stands for multi-racial happiness under uniracial domination. He stands for multi-racial justice under uniracial authority: What kind of justice it will be, no one knows. One thing is certain, and that is that every person who is not a fervent Afrikaaner Nationalist faces the future with anxiety.

"I do not say that the Prime Minister will be unjust But I do say that his justice will be based on what is called "man's duty to ensure his self-preservation." You cannot expect other men to be enthusiastic about it.

"I wish to point out one thing in passing. This duty to self-preservation is called by many South Africans today the "highest Christian duty." My reading of the Gospels does not permit me to come to such a conclusion. Christ taught that he who sought to save his life would lose it. I do not wish to study this difficult saying here. I merely want to point out that the Christian religion is concerned with matters which it thinks to be much more important than self-preservations. Yet it does not thereby exclude self-preservation. Christ said "don't think about what you shall eat or drink or wear; seek first the kingdom of God and His righteousness, and all these things shall be added unto you." That is my own belief.

(Continued on page 565)

The
New India Assurance
Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

74 VICTORIA STREET, DURBAN

Please note our change of address

As from the 1st October 1954
BAI JERBAI RUSTOMJEE TRUST BUILDING
First floor
140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110
LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

BRADFORD CLOTHING FACTORY

Direct Importers and Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers

Proprietor RAMBHAI D. PATEL

Branch:

CITY STORE

Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:

Piece Goods, Hosiery, Cutlery. Enamelware, Stationery, Drapery, Crockery, & Wool.

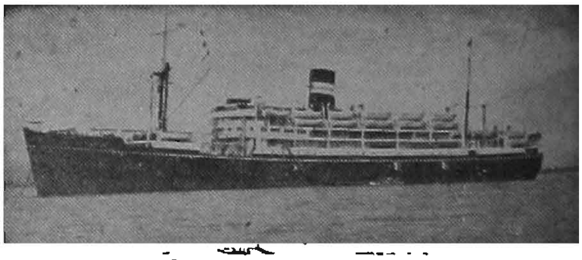

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja arriving December 29. Sailing January 4. for Bombay via Karachi and Porebunder

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£83—10—0
Second "	"	"	"	55—0—0
Inter-Class	"	"	"	37—0—0
Unberthed	(Deck)	without	food	24—10—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY 10TH DECEMBER, 1954

Significance Of Prayer In Our Struggle

THE most attractive feature of the first broadcast of our new Prime Minister Mr. J. G. Strydom is where he asks us to remember him and his Government in our prayer. The first immediate reaction to that is to ridicule the very idea of it. But after serious reflection we cannot help feeling that it is the most redeeming feature of his whole policy —that he has faith in God. and that what he is doing he is doing in the name of God. This immediately reminds us of the story of Rama the slayer of the Demon Ravana. Ravana too was boastful enough to believe that there was no mortal superior to him on earth and that all the most heinous things he was doing he was gifted by God to do and so he feared no man or beast or any worldly power. Everyone of us engaged in the present struggle for our emancipation from the deadly clutches of the present Government with Mr. Strydom as its hero will have to remember that it will require no less a powerful personality than Rama to deal with Mr. Strydom and his Government and that he will have to undergo all the stress and strain that Rama the Hero of Ramayana had to undergo to bring Ravana the Demon to his senses.

Prayer therefore must be the essential feature of our fight with the present Government if we at all wish to succeed. Without faith in God we are surely doomed. So we must not ridicule Mr. Strydom's request to us to pray for him and his Government. We firmly believe, most regretfully, that Mr. Strydom and his Government are misguided and are possessed by the spirit of the demon. We say this not jokingly but in all sincerity and we therefore pray that they may be enabled to rid themselves of that spirit and to see light once again so that this glorious country may still survive and its people may live together in a brotherly spirit in peace, happiness and contentment for many more years to enjoy the gifts of God. And while we thank the God Almighty for His grace which enables us to discern between right and wrong we pray for his continued grace and the wisdom, strength and courage not to swerve under the direst circumstances from the path of Truth and Non-violence which must and shall prevail in the end.

It will not be out of place here, to remind all those who are leading the campaign against the injustices of the present Government, and who swear by the principles taught by Mahatma Gandhi, and look to his spirit to guide us, that he had an unshakable faith in God, and in the whole of India's great struggle for Independence he was most particular not to miss a single day without prayer which later became mass prayers in which millions took part and it is common knowledge that his assassination took place while he was on his way to one of his prayer meetings. Let us therefore not minimise the importance of prayer and we sincerely thank Mr. Strydom for reminding us of it

MR. STRYDOM'S BROADCAST

IN a national broadcast on Friday night, the Prime Minister, Mr. J. G. Strydom, said:

"Having been appointed to the post of Prime Minister of the Union of South Africa, I should like to direct these few words to you.

"Mindful of the fact that we acknowledge the sovereignty and guidance of Almighty God in the destiny of countries and peoples, and that we seek the development of our national life along Christian-National lines, I want to ask you to remember me, and the new Government, in your prayers.

"It is on this foundation that our forefathers have built and it is on this foundation that we shall have to continue if we wish to survive.

"The task resting on the shoulders of the Government is a tremendous one, not only in view of the various great problems that face us, but more especially in view of the fact that we are a multi racial country.

"The policy of the two previous National Governments namely that under General Hertzog from 1924 to 1933 and that under Dr. Malan from 1948 to 1954, in conformity with our Party's programme of principles was one of equality between and fairness towards both sections of the European community as well as fairness to the non-Europeans, in contrast with the treatment meted out to the Afrikaans-speaking people in previous decades.

"The new Government that has now been entrusted with the control and direction of our country's affairs, will remain true to this policy that dates from 1915—to mete out fairness and justice to the whole community.

"I say this with the greatest emphasis because of the continual campaign by antagonistic people, to instil fear into the minds of our English-speaking citizens by means of the false allegation that either now or later when South Africa shall have become a republic, their language and other rights will be suppressed.

"The record of the previous two National Governments, our programme of principles and the good faith of the men at the helm in the past and of us who are now in charge, should be a sufficient reply and guarantee to those who have been an easy prey of this antagonistic campaign of misrepresentation.

"In addition to the purely economic affairs of our country, the development of our resources and the strengthening of our public life, the main task resting on the shoulders of the people and of the Government, is not merely to maintain a sound relationship between the various races, and where necessary to create a good relationship, but to do everything in our power to maintain and strengthen our Christian civilisation and way of life and the European race here.

"For the purpose of security and safety it is our policy to have the closest co-operation with neighbour and other States in Africa with whom we have common interests.

"The Government will therefore, endeavour not only to maintain the existing good relations, but also to strengthen and expand them.

"Also in so far as the external world is concerned, everything possible will be done, where necessary, to maintain and strengthen the good relations already existing between our country and all other countries having the same Western and democratic way of life that we have

"South Africa will, within the limits of its resources and special circumstances, contribute its share towards the maintenance of our mutual heritage.

"And now in conclusion I wish to give you my earnest assurance that the Government and I consider it to be our highest duty and task to serve our country to the best of our ability, in order to ensure prosperity and happiness for our Fatherland and its people,

"May Almighty God grant us the necessary aid and strength.'

MR. STRYDOM'S BRIEF LIFE SKETCH

MR. J. G. STRYDOM has been leader of the National Party in the Transvaal since 1939. An ardent and outspoken Republican, he has always been regarded as the National Party's "Strong Man of the North," exerting a powerful influence in National Party circles, not only in the Transvaal, but throughout the Union.

His uncompromising adherence to all the principles enunciated by the National Party has earned him a reputation for political honesty and an unswerving conviction in the rightness of his political ideals, which have always been based upon the achievement of a democratic Republic in South Africa, and the strict maintenance of the policy of Apartheid.

Mr Strydom was first elected to Parliament in 1929 as the member for Waterberg, and has retained that seat throughout his Parliamentary career. Before then, he had been secretary to the Nationalist Party in the Transvaal for 11 years.

In Parliament he soon established himself as a forceful speaker, and a strong influence within the Party.

In 1933, when General Smuts and General Hertzog formed their Fusion Government, he anounced himself strongly against fusion in principle, but decided to give the experiment a chance.

But, less than a year later, he followed Dr Malan into the opposition, and it was this early stand against coalition which first brought him into prominence in the "purified" National Party, led by Dr. Malan.

From then until 1939, when the Fusion Government was split on the neutrality issue at the outbreak of the War, he remained the only Transvaal representative of Dr. Malan's National Party in Parliament, and Leader of the Party in the Transvaal.

With the reunion of the Nationalist forces at the outbreak of War, he became joint Leader, with the late General Kemp, of the Herenidge Nasionale Party in the Transvaal, becoming sole Leader later, when General Kemp died.

The success of the National Party at the general election of 1948 immediately brought Mr. Strydom into the Government, and although he was given only the comparatively minor pose of Minister of Lands, he continued to be recognised as one of the Party's strongest and most industrious members.

Always one of the Party's most convinced segregationists, Mr. Strydom is a staunch advocate of the new Apartheid policy, refusing to compromise on the Native franchise question.

Mr Strydom was born in the Willowmore district of the Cape in 1893. After receiving his early education at Willowmore and Fransch Hoek, he graduated in law at the University of Stellenbosch in 1912.

He started ostrich farming in the Willowmore district but, when the industry collapsed in 1914, he joined the Civil Service in Pretoria.

In 1917, he became a junior in a legal firm in Pretoria, was admitted as an Advocate the following year, and then went to Nylstroom, where he practised as an attorney until 1934, when he retired to devote himself entirely to politics, and the running of his farm on the Springbok Flats.

He is a well-known breeder of cattle and, for six years, was president of the Waterberg Agricultural Society.—Sapa.

BANNING ORDERS "INHUMAN"

The following letter signed by Dr. Edgar Brookes and others appeared in the 'Natal Witness':

SIR,—We feel it is urgently necessary at the present time in South Africa to restate our belief in the fundamental rights of man, and to call on the Government and South Africans generally to respect these rights. They include the right to life, dignity, sustenance, worship, education, work, sojourn, movement, marriage and associotion with one's fellow men. They flow from the very nature of man in society.

Our South African society has always denied some of these rights, or given them only in limited measure, to non White South Africans.

We have always maintained a double standard; for White South Africans, the ideals of democracy and a most sensitive recognition of *fundamental rights*; for non-White South African's, a rejection of a common humanity, and of the dignity of the human personality.

We wish to re-affirm our conviction that this double standard is immoral and that this denial of human rights is resulting in the corruption of our civilisation.

In recent years there has been a steady diminution of democratic rights—to dignity, education sojourn, movement, and more particularly, association with one's fellowmen. The Government now issues orders forbidding persons from attending any gatherings whatsoever in South Africa for a period of two years. The probibitions extend to all gatherings, not only to those that are political, but also to religious, recreational and social gatherings, and irrespective of the numbers who attend.

The effect of this is to cut person off from group life, and to deny him that fellowship which makes us truly human.

Other orders limit movement to a restricted area, such as a magisterial district, and sometimes deprive a man of his livelihood. It is an administrative act that is in truth a punishment and it is our belief that few White South Africans have any comprehension of its scope and severity

These inhuman orders are issued under an Act to control riotous assemblies, or an Act to fight Communism. It is important, that all men should know that the Riotous Assemblies Act has been used against persons who have always preached non-violence, and that the Suppression of Communism Act has been used against persons who were never members of the Communist Party, and others who have for years rejected Communism.

But apart from that, we protest against the use of these inhuman measures against any person. Further, we point out the danger that these Acts will be applied against anyone who courageously attacks the double standard of moralito implicit in apartheid.

One effect of these banning orders has been to deprive the national organisations of the African, Indian and Coloured peoples of their leadership. Whatever the result of this may be, the banning orders are wrong in principle.

We wish to affirm emphatically our belief that the non-White peoples of South Africa are entitled to associate and to organise freely for the realisation of their fundamental rights. They are entitled to be outspoken and courageous,

Each time we deny these rights, each time we restrict the liberty and deny the happiness to which all self-respecting men and women aspire, we undermine the morality on which our civilisation is based and expose ourself to dangers far more terrible than those we fear.

Signed:

EDGAR BROOKES, PETER BROWN, S. COOPPAN, GEOFFREY DURRANT, A. M. KEPPEL-JONES, KENNETH KIRKWOOD, LEO KUPER, MABEL PALMER, ALAN PATON, BERTHA MKIZE, PAUL O. SYKES, A. H. ZULU.

Union's New Cabinet

The following is the Union's new Cabinet:

Prime Minisrer and Minister of External Affair: Mr. J. G. Strydom.

Minister of Justice: Mr C. R. Swart.

Minister of Lands and Irrigation: Mr. P. O. Sauer.

Minister of Agriculture: Mr. S. P. Le Roux.

Minister of Finance: Mr. E H. Louw.

Minister of Interior: Mr. T. E. Donges.

Minister of Defence: Mr. F. C Erasmus.

Minister of Transport: Mr. B. J. Schoeman.

Minister of Health: Mr. J. F. Naude.

Minister of Native Affairs: Dr. H F. Verwoerd.

Minister of Education, Arts and Science and Forestry: Mr. J. H. Viljoen.

Minister of Economic Affairs and Mines: Dr. A J. R. Van Rhyn.

Minister of Posts and Telegrapus and Social Welfare: Mr J. J. Serfontein.

Minister of Labour and Public Works: Mr. J. De Klerk.

The Minister of Justice, Mr. Swart, who is leader of the Nasionale Party in the Orange Free State, now becomes second in seniority in the Cabinet, and in the absence of Mr. Strydom, he will act as Prime Minister.

R. VITHAL

Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

LIBERAL PARTY'S SECOND ANNUAL PROVINCIAL CONFERENCE

(*Continued from front page*)

"I do not believe—and the Liberal Party does not believe—that this country can be justly and safely led by any group of people who are first and foremost concerned for their own preservation. It does not believe in Dr. Malan's vision of a host of happy national groups rejoicing in the leadership of Big Brother. The Liberal Party thinks this is nonsense, and dangerous nonsense too. I have pointed out before—and I point out again—that this vision of a team of happy national groups, all living happily together is an idle dream so long as participation in the final responsibility of Government is denied. I am told that under total apartheid there will be equality of government too; but whatever I am told, all I know is that the newly chosen leader of the Government party stands unequivocally for White supremacy.

The United Party

"It is my duty here to comment on the recent U.P. policy decisions. Like every other liberal that I have talked to, I was deeply disappointed. I hoped that the U.P. would after accepting economic integration, declare that certain other political changes followed inevitably. I did not want the promise of these changes just because I belong to the Liberal Party. I did not want the promise of these changes because I hoped that it would sow seeds of dissension in the U.P. I honestly wanted it because I wanted the United Party to declare that there were hundreds of thousands of White people in South Africa who wished well to their non-White fellow countrymen, and who would do well too when they could, even if their ideas of doing good were more conservative than those of the Liberal Party.

"The United Party failed to do this. Of this failure I shall confine myself to one example of the respectably large number available. Mr. Strauss defended the industrial colour bar, i.e. the right to exclude certain people from certain occupations on the grounds of colour. Is this, to use Mr. Strauss's own words, "in harmony with our fundamental concepts of Western Christian civilisation?" If the liberal Party were to say nothing else, it would condemn this utterly. This is something worse than other forms of separation: in our view every form of imposed separation contains some element of injustice. But the industrial colour bar is all injustice. Mr. Strauss may defend it to the United Party; he would not dare to defend it to the author of those fundamental concepts which the United Party upholds.

"Mr. Strauss spoke of gaining the support of the broad masses of the Native people of his policy; there is not one self respecting man in South Africa. of any race whatsoever, who would give any support to a barrier that excluded his race from any occupation. And quite right too; otherwise we should be a country of poltroons, unfit for any right or duty.

"There is another part of Mr. Strauss's speech to which attention should be drawn He declared that the U.P. unlike the Nationalist Party, was not "ruled and conditioned by the fear of the Native." Yet nevertheless he felt it necessary to assure his party that "these forward steps do not mean that the Native will be overtaking the Europeans. As is clear from the past, every advance on the part of the Native has resulted in a greater advance for the Europeans." Why must one offer such excuses, such rewards, for the doing of a little justice? Is this also a fundamental concept of our Western Christian civilisation?

"Do not think I am one of those who do not see any difference between the N.P. and the U.P. But I *am* one of those who wish they could see more difference.

"Why is this? It is because I want to see a strong opposition to the Nationalist Party. The United Party is at the moment not providing this The U.P. occupies a position, not identical with the N.P. position, but sufficiently near to it to make no true opposition. The true opposition to a policy of apartheid is the policy of a common society, even if the rate of progress towards it be estimated differently by different people. But the policy of the U.P. is not the policy of a common society; it is the policy of a common economical society retaining the many objectionable features of apartheid. It comes very near to a policy of using man as a tool and nothing more; it comes very near to saying, "we need your labour, but we don't need you." The Liberal Party of South Africa cannot endorse any policy of economic integration that uses a man's labour but not himself; and above all, it condemns a policy that calls itself a policy of economic integration, and yet puts a barrier to a man's economic advancement on the grounds of colour. I repeat what has been said so often before, and yet remains both penetrating and true, that the U.P. stands no hope at all of competing with the Nationalist Party in the game of White supremacy.

"There are two possible forms that the political struggle can take today in Africa. One is between White Nationalism and Black Nationalism. The other is between the White Nationalism and common Society. But there is no hope whatever for a struggle between one brand of White Nationalism and another, especially when one is the real Mackay.

Call To Unity

"The advent of Mr. Strydom will undoubtedly mean fresh calls for the unity of all anti-Government forces. At the moment such unity is impossible, and I predict that it will remain impossible so long as the U.P. clings tenaciously to its extreme conservative position. In any case, can anyone imagine the U.P. joining forces with the Liberal Party, when it is sensitive about containing a handful of Liberal itself?

"I need hardly say that the Liberal Party desires above all else to save South Africa from becoming the battlefield of conflicting Nationalisms. It considers that the conflict of apartheid will inevitably lead to this disaster. It offers to South Africa the only sane and reasonable alternative, that of the common Society.

"Now it is one thing to offer this alternative, and another to get it accepted. So far we have not been able to get a large degree of acceptance. We regret this; we shouldn't worry too much, too soon. Yet this is not all our own fault. There are still many White South Africans both Nationalists and non-Nationalists, who have no real understanding of the events of the last fifteen years, who do not know that the idea of racial supremacy of any group is execrated by the non-White nations of the world, and is regarded as barbaric by most of the White nations, and is even now being more and more rejected completely by the United States of America, whose situation in some respects was similar to our own. Not only is the idea of racial supremacy execrated, but so also is the idea of segregation or separation. The whole world is against these theories and practices that White South Africa is trying to establish. A great deal is being made in South Africa of the present racial tensions in Britain. Let us wait to see what happens. If Britain has a colour bar, I promise you that I as a true Jingo, will join the Nats. No, if things go wrong in South Africa, the greater part of the blame must rest with those of us who had the power to adopt more courageous policies.

Power Of The State

"Another trend is noticeable during the forty-four years of our five Prime Ministers. Greater and greater power has been given the State. The State is always given greater powers in times of emergency, and many of our voters believe they are living in times of emergency. I myself never thought when I was a young man that I would ever know a time when policemen will come to hear me speak, when my friends will suspect that their telephones were tapped, when a sensible young friend of mine who wore an old school tie would write an article on "The Police State," when an African friend of mine who cherished a life-long ideal of racial co-operation would be banned. You will hear more of the Powers of the State from Prof. Leo Kuper, when he introduces his first resolution. These powers are very great; a person like myself does not live happily under them. We are told that Nationalists will soon discover also how terrible it all is. I shall hope for this day also, but I am sure we are slow in detecting authoritarianism when it serves our own ends.

"I wonder if our young people will take it more easily. I hope not. I for one will tell them, "It was not always like this. It was better and freer."

"Consider for a moment the power of our own State, its command over physical weapons, its power to try and convict and sentence without recourse to a Court of Law, its power to inflict punishments of a crippling nature, its wide range of emergency powers in many Acts and regulations, its power to prevent even the congregation of people from which disturbance might arise.

"This growing power of the State affects us all. Mr. Chase Edmonds, speaking on behalf of the Natal Agricultural Union, protested against the training together of the white and the non-white students for the priesthood by the Catholic Church at St. Joseph's Scholasticate near Cedara. This living together, said Mr. Chase Edmonds, "seemed wrong" to him. Mr. Edmonds made a mistake. It is not the living together that "seems wrong" to him, it is the living together of whites who are not masters and non-whites who are not servants. Things have come to a tragic pass when a farmers' Union pre-

sumes to teach morality to the ancient Catholic Church What does Mr. Edmond mean? Does he mean that the belief of the Christian Church are no longer valid in the present day South Africa? If he does, then he is saying a most terrible thing. He is in fact saying that the teachings of Christ are not applicable to South Africa. Who is most likely to understand the teachings of Christ? The Catholic Church or the Natal Agricultural Union? Here is a proof of the extent to which the power of the State is corrupting our whole morality. The Liberal Party, though not a Christian Party, is proving itself and must go on proving itself, to be the true and fearless guardian of the morality on which our civilisation is based.

Now if the Liberal Party is a true and fearless guardian, it must not imagine that its task is impossible. I do not think that people can be true and fearless if they think that their task is hopeless. We have no right to think it. Look back through history and see for yourself that any great cause that has triumphed has had small beginnings. The people who have fought against slavery, against child labour, against the ill-treatment of offenders, started off as voices crying from the wilderness. But their cause was just, that was their strength. Human beings may be very careless of justice, but it is one of the very foundations of their social life. It has triumphed again and again, when it has meant enough to some people. Justice must mean everything to somebody before it can mean something to everybody.

You must not be dismayed because there has been no immediate swing to the Liberal Party. People must overcome the prejudice they have lived with all their lives. They must see that justice is a great and steadfast rock in a shifting world They will come to us. But we must be there to come to.

Our cause is just We must go on proclaiming it and working for it. We must go on doing this as long as we are permitted. Many people have already been named and banned I do not know them all but I know some of them, and I know that they are brave and temperate and honest people with whom I would be proud to build the common society. The more they are restricted and confined, the greater our responsibility to guard and teach the truths on which our society is based. And if the same fate should befall us, we cannot help it. If some of our friends should then withdraw from us, that would be a pity. I cannot help reminding you that the author of these fundamental concepts on which our civilisation is based, suffered from the same rejections But I do not accept that this must necessarily happen to us. I do not know if it will or will not. But it cannot affect our duty. I myself am fully prepared to be named and banned, so long as I know I have done my duty. But this I tell you now—I am a man of peace, hating violence, but I am not prepared to be silent about South Africa.

Many of those who have been named and banned have had this done to them on the grounds that they are causing hostility between white and black It is the whole purpose of the Liberal Party, not to cause hostility, but to overcome it. Our party is a party of peace, but it believes that peace comes through understanding and fellowship, not through separation. Therefore, whatever grievous separations are imposed on us, we shall try to overcome them.

I believe that there are tens of thousands of South Africans of all races who believe as we do, but who, for many reasons, do not join us. We are bannerbearers for them all. And while South Africa suffers under the weight of all those racial fears and prejudices that history has bequeathed to her, it is our duty to proclaim that the only solution of fear and prejudice is to overcome them, and not to pander them

This may be a moral rather than a political solution. But the greater its moral strength, the more inevitably it becomes the political solution. It may be the duty of other parties to provide the political solutions, but it is our duty to hold on high the moral ideals to which all solutions must aspire, to see that they are held by as many people as possible, and to provide a rallying point for all those who hold them.

Things In General

Next Session Of Parliament

The next session of Parliament will be opened by the Governor-General with the usual ceremony on January 21, according to an official notification published in the last Government Gazette.

A Correction

We regret there were a few errors unconsciously left in the report of the death of Mr. H. K. Gokal published in our last week's issue. It was stated that the deceased's two brothers were in Lourenco Marques. It should be read that one of his brothers is in Lourenco Marques and one in India. It was also stated that his two daughters were married in India. It should be read that one was married in Lourenco Marques and the other in East Africa.

In the "Thanks" item it should be read Mr. Dhirubhai Gokal and not Mr. Dhirubhai Patel as it was inadvertently printed.

Hindu Welfare Society (Johannesburg)

Divali hampers were distributed to the poor Hindi families by the Johannesburg Hindu Welfare Society. Mr. R E Patel of the Twentieth Century Trading Co. very kindly gave a free show of the film Ramshastri in aid of this charitable work. The film was shown on Divali and New Year day at the Fordsburg Broadway Theatre. A sum of £417—9—0 was thus raised which was utilised in making 120 food parcels. These were distributed among the poor Gujarati, Tamil and Hindi families before Divali so as to enable them to participate in the joys of the festive occasion. The Society wishes to thank all those friends who contributed towards this good cause and the young men and women who willingly assisted in other ways. The Society intends to continue this humanitarian work in the future and looks to the public for their kind and generous support.

The Death Of Mr. R. B. Maharaj

Mr. R. B. Maharaj of Pietermaritzburg, a well-known personality, died at his home at Topham Road on Friday, the 3rd instant. Although he was ailing for some time the end came unexpectedly. The news of his death cast a gloom over the City and the large gathering that attended his funeral cortege from all parts of Natal, bore testimony to his popularity as a public worker.

Mr. R. B. Maharaj, aged 60, belonged to the elder group of public workers. He was keenly interested in the Hindu religion and at the time of the visit of Swami Shankeranandji to this country in 1907, he worked with others in organising lecture meetings for the Swamijee, who founded the Vedha Dharma Sabha at Pietermaritzburg. He was in later years its President and also held the office of President of the Arya Prathinidhi Sabha. He founded the Arya Samaj in Maritzburg. He also interested himself in politics and was the President of the Maritzburg Branch of the Natal Indian Congress for some years. He was interested in promoting Hindi language, and taught Hindi to school children. He excelled himself as a social worker and as a preacher of Hinduism.

He was of a kind disposition and contributed generously to a number of charities. It may be said that no public work was initiated in the olden days without his name being associated with it in some form or other.

Glowing tributes were paid to his memory, prior to the funeral procession, by Messrs. S. R. Naidoo, F. Satyapal and P. B. Singh (Durban).

His mortal remains were cremated at the Hindu Crematorium, Maritzburg, amid scenes of grief and sorrow by hundreds who followed the funeral.

He leaves behind him his widow and family to mourn his sad loss. His eldest son, Mr. B. A. Maharaj, an Attorney practising in Durban, was one of the chief mourners.

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

DHIRUBHAI P. NAIK

Travel, Insurance & General Agent

Book with us for your travelling by Air, Sea or Land either to India or to any part of the world.

All types of Insurance—Life, Fire, Burglary, Riot, Storm, Accident, Plate Glass, etc.

Consult Us Free of Charge For Your Income Tax, Persona Tax, Writing Of Your Books, Trade Licences, Revenue Clearance Certificate, Passports And Immigration Matters.

Representative: National Mutual Life Asso. Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

AFRICAN VIEWPOINT

ANOTHER OPEN LETTER TO MR. DON MTIMKULU

By JORDAN K. NGUBANE

My Dear Mr. Mtimkulu,

QUITE a number of disturbing developments have been reported in the Press from Ohlange since I last wrote my open letter to you. Firstly, there has been the way in which Mr. M. T. Moerane has been dismissed from your college. Secondly, there have been damaging reports which you have unwisely decided not to deny up to now, that you are already on the way to strike secret bargains with the apartheid tyrants so as to enable them to take over Ohlange quietly behind the backs of the African people and behind the backs of the men and the women on the other side of the colour line who have given Ohlange financial support and who are entitled to information on what you plan to do. Thirdly, there has been your very unfortunate behaviour in refusing to take the public as well as your friends in all sections of the nation into your confidence.

As you know, I have a very high regard for the magnificent work you have done at Ohlange ever since you took over. You have had your difficulties and when everything is taken into consideration, you have not come out badly. It is true that your examination results have been on the bad side. But whoever knows the internal difficulties will agree that you and your staff will overcome this difficulty just as you have overcome the others.

But it does seem to me that you might have been frightened very badly by the clouds gathering on the apartheid front. Otherwise how explain your refusal to take the African public and others into your confidence on your plans for the future of Ohlange College or to ascertain African reactions to the prospects of a change in control? I do not know you for a fellow who will sell his soul and his principles and his self-respect for a mess of apartheid pottage. For example, your stand on the future of Adams Training College is very well known to me and others. Now, I cannot say that a man who stood as firmly as you did on the future of the training college at Adams can at the same time be striking deals quietly with the apartheiders to do exactly the thing he opposed at the Adams Training College.

It is all so confusing and the only man who can throw light into the whole situatson is none other than your respected self.

It does not convince most people of your innocence—on which I will insist until the contrary is proved—if you take up the attitude that you will ignore Press criticism of your administration. You just cannot do that because the issue at stake is so vital to us.

Take Mr. Moerane's dismissal. As you know, he is a man for whose sense of public duty I have a very high regard. I do not say Mr. Moerane was a model of human perfection at Ohlange. I cannot claim that for myself; nor can any of us for ourselves. But I know that Mr. Moerane was a devoted, loyal and self-sacrificing servant of Ohlange. I know that he, like you, worked under his own very peculiar difficulties. That alone, in my opinion, should have qualified him for the respect and sympathy of true nation-builders. But that was not all, he was the type of man who resolutely refused to be broken by difficulties which would have ruined a man of less determination or of a poorer loyalty to the ideals to perpetuate which Ohlange was established. Ohlange, of all places, should have been the last to kick out a man like him virtually like a dog. Whoever actually did it, for the letter of dismissal did not come from you, will not be lightly *forgiven* this by the African people.

But that is not all. Mr. Moerane has been dismissed on the excuse that he is redundant. Alright, let us face that. I say he is the first victim of Bantu Education tyranny which every decent African must oppose. For one very good reason. Mr. Moerane is among the most highly-qualified teachers in the Union. If the Department of Native Affairs is going to look for redundant teachers among the best-qualified men and women I am afraid Bantu Education is the pernicious evil I have always said it is. The moral behind the treatment given to Mr. Moerane is that a teacher must not get the highest qualifications lest he becomes redundant.

There is something more sinister behind Mr. Moerane's dismissal. I believe we are still going to be told all the truth about his dismissal because if he is redundant as has been said, why is it that the headmasters at Adams College, Inanda Seminary and elsewhere have not been dismissed? It seems to me in this case Mr. Moerane is being persecuted for crimes we have not been told about. Here again, you are the only person who can tell the public the truth and clear the air—if to dispel the rumours which circulate in the country and which, *in my opinion,* damage the good name of Ohlange and undermine the very good work you are putting into the College.

In spite of your obvious intention to ignore Press criticism of your administration—and as you know I have never been silent about my admiration of your administrative ability—I would urge you with all the power at my command to take us (your declared friends) as well as the public which supports you, into your confidence. You might probably not realise what is going on. But take it from me, we are at History's turning-point. We on the African side have chosen our direction. It is clear and unmistakable. If you have not made up your mind which direction to take, I am afraid you might soon find that Ohlange *is the* wrongest place in the world for you to be in.

I know it is fashionable among a dying school of thought in our community that if you ignore Press criticism it will subside and in the end cease to bother you altogether. Yes, in the days of the personality-leaders that was the case. But it is not so today. To ignore public opinion as expressed in the Press is to court ruin and disaster not only for your own respected self, but for Ohlange, to whose service you have given your life. Ruin in the sense that it will not do you or Ohlange to keep your friends, supporters and sympathisers in the dark about your plans or difficulties. If you have difficulties take us into your confidence and see if we shall not come to your help. If you continue to keep your lips sealed in the way you are doing, while reports filter through and are not denied that you are quietly striking secret deals with the apartheiders, you know the place in history such men occupy. As an admirer of your talents, I would hate to see you place yourself in that position.

For, as is clear to you, Ohlange is not and must never be a Bantu community school. It is an independent institution, founded to teach the truth in ways considered in the closest possible accord with the Creator of mankind. The truth must be taught freely, without bias, at Ohlange. But if it becomes a community school you will get the apartheid tyrants coming in giving orders to everybody and appointing political commissars to ensure that our children are taught the intellectual lies which Dr. Dube laid down his life to remove from African education. This is our darkest hour as a people; I implore you to break your silence and tell the country what is exactly going on behind the scenes. Your silence embarrasses your friends.

Yours for a free Africa,

JORDAN. K. NGUBANE.

ORIGINAL CORRESPONDENCE

UNITED PARTY NATIVE POLICY

THE EDITOR 'INDIAN OPINION'

SIR,—In its new-fangled Native policy the United Party does not face up to the challenge presented to it by the fact of economic integration which it purports to recognise.

As might well be expected from a party committed in every way to a policy of white supremacy, little wonder it has succeeded in merely paying lip-service to what should be the consequences of accepting as a fact, a process of integrating the African into the economic life of the country.

It is strange that despite its recognition of *this process* which has gone on unremittingly for no less than 300 years, the United Party does not as yet see its way clear to extending the franchise, in however limited a form, to the majority of the country's inhabitants.

The failure on its part to so much as consider, even at this stage, the advisability of according legal recognition to African trade unions can hardly be conceived as a step *forward*; if anything, it is a highly retrograde step for the United Party to take.

In the field of education the emphasis is to be on fitting the African for the type of work available to him now. How does this differ from Dr. Verwoerd's conception of education for the "Bantu"?

Without a necessarily exhaustive examination of Mr. Strauss's "*forward step*" Native policy, it is clear that the period which the United Party is destined to spend in the political wilderness will be lengthened a great deal more by its continued aping of the Nationalist Party.—Yours etc.,

J. S. MOTSIELOA.

LATEST HINDUSTANI RECORDS

Anarkali	6 Records	£2	6	6
Albela	6 "	2	6	6
Amber	6 "	2	6	6
Afsana	5 "	1	18	9
Deedar	5 "	1	18	9
Aan	5 "	1	18	9
Sagai	5 "	1	18	9
Sangeeta	5 "	1	18	9
Tarana	5 "	1	18	9
Boot Polish	4 "	1	11	0
Pooja	3 "	1	3	3
Dastan	5 "	1	18	9
Awaara	5 "	1	18	9
Saqi	5 "	1	18	9
Baazi	4 "	1	11	0
Daag	4 "	1	11	0
Hamlog	4 "	1	11	0
Jaal	4 "	1	11	0
Poonam	4 "	1	11	0
Surayaseen	4 " 8 parts	1	11	0
Anhonie	3 "	1	3	3
Naujawan	3 "	1	3	3

We have large stocks of the following QUAWALI RECORDS, Pankaj Mallik, Kanchwala, Shaikh Ismail Azad, Yusuf Azad, Kallan Khan, Talat Mahmood, Ebrahim Ekbal and others.

Single Records at 7/9 postage and packing extra.
C.O.D. Orders accepted throughout the Union and Rhodesia.
Cash Orders Only accepted for Portuguese East Africa.
We are Agents of FILM INDIA in English
Single Copies at 7/9 each. Postage Free.
Yearly £4—0—0, postage free.

AZAD CAFE

11a Kort Street, (First Floor,) Johannesburg
P.O. Box 3379, Telephone: 33-8583,
JOHANNESBURG.

BOOKS FOR SALE

Key to Health—Gandhiji	1	6
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Cleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Public Finance and Our Poverty Gandhiji	3	0
Hindu Dharma—Gandhiji	8	0
Bhoodan Yajna	2	0
Sardar Vallabhbhai Patel (Vol.I)—N. D. Parekh	15	0
The Diary of Mahadev Desai—V. G. Desai	12	0

Obtainable from:

C/O INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

HIND SWARAJ OR INDIAN HOME RULE

By Gandhiji

Gandhiji says regarding it:

"It (the book) teaches the gospel of love in place of that of hate......It pits soul force against brute force. It has gone through several editions and I commend it to those who would care to read it." Written in 1908 it contains in essence Gandhiji's later teachings on various topics.

New Revised Edition with an introductory essay by Mahadev Desai

Price: 1s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Phoenix, Natal.

BETEL LEAVES (PAAN)

When ordering Betel leaves don't forget to write direct to the growers.

Any quality and quantity at wholesale prices.

A square deal all the year round.

A trial will convince you.

Don't hesitate to write to:

COTTONLAND BETEL LEAVES GROWERS CO.

P.O. Box 7, Verulam, Natal.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with......The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals"

Price: 2s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Phoenix, Natal

BOOKS FOR SALE

UPANISHADS FOR THE LAY READER —C. Rajagopalachari	6	0
VEDANTA THE BASIC CULTURE OF INDIA —C. Rajagopalachari	5	6
BHAGAVAD GITA—Abridged and explained by C. Rajagopalachari	4	0
INTERNATIONAL SHORT STORIES —The best from 23 countries	17	6

Obtainable from:

INDIAN OPINION,
P. Bag, Phoenix, Natal.

DELHI DIARY

By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Phoenix, Natal

INDIA LETTER

(From Our Own Correspondent)

Bombay, November 18.

THE Prakasam Government in Andhra has fallen. A no-confidence motion against the Government was passed by one vote majority. Up to the last moment loyalties of members of various groups were changing and nobody was in a position to predict the result of the voting. The votes of two Congress members, who strayed away from the party decision, proved decisive and brought the downfall of the Ministry.

Andhra State came into existence last year as the first State on linguistic base. Members elected from Andhra areas to Madras State Assembly in 1952 constituted the first Andhra State Legislature. Although the Congress members were in the largest group, no party was in a majority to form a stable Government. Thus Congress had to rely upon P.S.P. and other splinter groups for the existence of the Ministry. The present Ministry was defeated thrice in the Assembly during its short career.

After the passage of the no-confidence motion, Shree Prakasam submitted the resignation of his Ministry and recommended to the Governor to dissolve the present Assembly and hold fresh elections. He was asked to carry on the administration on care-taker basis. During the care-taker regime, the Prakasam Government took measures to liberalise the Prohibition law which brought its downfall.

From November 16 the President of India has assumed control of administration in Andhra, dissolved the State Assembly and ordered fresh elections to be held as soon as possible. The Governor of Andhra, Shree C. M. Trivedi, will run the administration on behalf of the President. Shree Trivedi told pressmen that he expected elections to the new Assembly to begin by February 18 next year. The new Ministry was likely to be sworn in by April 1, 1955.

During the forthcoming elections Congress has very good chances of winning a comfortable majority. There is a split in the P.S.P. The communist influence is on the wane. Other splinter groups may help the Congress to win by dividing the opposition votes. The biggest factor in the coming elections will be Shree Prakasam, the last Chief Minister. He is at present only an associate member of the Congress. He is very popular with the masses. If he joins Congress—and most probably he will—Congress is certain to win a big majority.

• •

Following the footsteps of Andhra, a crisis is also approaching Travancore-Cochin State. There differences have arisen between the minority P.S.P. Government and the Congress Party, on whose support the continuance of the present Socialist Government depends. Following the P.S.P. leader, Dr. Lohia's attack, the State P.S.P. executive has attacked the Government in no uncertain terms. The State Congress Chief has declared that if the differences between the State Government and the Congress are not removed, the Congress will reconsider its position and may withdraw its support. If Congress withdraws its support, the present Government is sure to fall. In that case President's rule in that State will be inevitable as, like Andhra, no party is in a majority in T.C. State Assembly.

• •

The Bombay Government has decided to preserve as a historical monument the drawing room of the Ahmedabad Circuit House where Mahatma Gandhi was tried for sedition in March 1922 and sentenced to six years' imprisonment.

A marble plate with the words "The room in which Shree Mohandas Karamchand Gandhi—Father of the Nation—was tried by a court at 12 p.m. on March 18, 1922 on a charge of sedition and sentenced to six years' imprisonment" inscribed in Hindi and Gujarati, is being put on the wall of the room.

• •

Saurashtra rulers, under the guidance of the Jam Saheb of Navanagar, were the first to sign the instrument of accession and merge their States with India. Now they are the first to honour the Prime Minister's appeal "to come forward and render assistance for the development of the country" by voluntarily accepting a cut in their privy purse. The Covenanting Rulers of Saurashtra decided to honour the Prime Minister's appeal wholeheartedly in every way and to the best of their ability.

• •

With every change in Government, a chorus of having friendly relations with India starts in Pakistan. Friendly and brotherly ties with India are stressed by the Pakistani Government spokesmen and a desire to come to a settlement on all problems in a friendly way is expressed. This chorus goes on for a time and then again India becomes an "enemy" country and anti-Indian tirade is let loose. Thus the cycle continues unending. The Governor-General of Pakistan, Mr. Gulam Mohamad, and the Minister of the Interior and Kashmir Affairs, Major-General Iskandar Mirza, halted at Lucknow on their way to East Pakistan. Mr. Gulam Mohamad expressed full faith in Mr. Nehru's sincerity and hoped that Mr. Nehru and he would be able to unravel the tangles which had been causing difficulties between India and Pakistan. He said that "foolish suspicion and strife between India and Pakistan must end and we should initiate a new chapter of friendship and goodwill." Major-General Mirza also spoke in friendly terms. Further, Mr. Gulam Mohamad favoured direct negotiations on all matters.

When Mr. Mohamad Ali came to power in Pakistan he also expressed good feelings towards India and Pakistan and described Mr. Nehru as his elder brother. Nothing came out of it and after the passing of that phase we witnessed anti-Indian and anti-Nehru propaganda with increased vigour. So, India is cautious now towards friendly approaches from Pakistani leaders and does not pin much hope on their utterances. All the same, India is prepared to have direct negotiations, which she has been suggesting all the time at any time.

• •

Mr. Nehru's 65th birthday was celebrated as "Children's Day" throughout India. Mr. Nehru loves children very much, so it has been decided that every year his birthday should be celebrated as "Children's Day." Children in every town and village participated in the celebrations. Mr. Nehru received greetings from every corner of the globe.

For the third year in succession the people of the community project and National Extension Service block areas have donated gifts worth about Rs. 50 lakhs to Mr. Nehru on the occasion of his birthday. These gifts are in the form of promises to open 953 schools, offers of land totalling over 53,000 acres, books and equipments for libraries and sports clubs and other miscellaneous goods for community use amounting to over Rs. 4.25 lakhs.

Mahatma Gandhi Memorial Fund

We wish to thank an anonymous donor for the donation of £2—2—0 towards the Mahatma Gandhi Memorial Fund.

Cuticura

ANTISEPTIC

OINTMENT

You will find this world-famous antiseptic Ointment invaluable for cuts, pimples, heat rash, chafing and other irritations of the skin and scalp. It also allays inflammation and brings speedy relief and comfort to sore, tired feet

Comforts aching FEET!

552

FARM PRODUCE

We are cash buyers of all types of FARM PRODUCE. Forward samples together with quotations to:

AISEN SOUTH AFRICA (PTY.) LIMITED

111/3 Macosa House.

17 Commissioner Street

P.O. Box 11012. Phone: 33-8921

Johannesburg.

Bankers: BARCLAYS BANK D.C. & O.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	30s.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	30s.	Annually
" " "	15s.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Phoenix, Natal.

News the other papers don't print is to be found each week in

PEACE NEWS

World news—events in Africa, Asia, America, Europe—news of constructive peacemaking; race, relations; progress towards a non-violent society.

Obtainable by air-mail each week from Britain at 50s. 6d. per year; sea-mail 21s.; 4 weeks trial subscription (sea-mail) 2s. 6d.

South African representative:

ELLA B. ELDER
Brownlee Street, Stutterheim, Cape.

London office:

3 BLACKSTOCK ROAD, N. 4

BOOKS FOR SALE

INDIAN JUDGES (Biographical and critical sketches with portraits)	7	6
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland	7	6
THE BHAGAVAD GITA—The Lord's Song—(An English Translation)—Annie Besant	1	0
WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE?—Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
OUR INDIA (Children's stories by various writers, illustrated)—Minoo Masani	2	6
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
GANDHIAN TECHNIQUES IN THE MODERN WORLD—Pyarelal.	2	0
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utternnces)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
HINDU DHARMA—M. K. Gandhi	8	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes'	12	6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Facts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
RAMANAMA—M. K. Gandhi	2	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGES—M. K. Gandhi	8	0
AN ATHEIST WITH GANDHI—Gora G. R. Rao	2	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P.Bag, Phoenix, Natal.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.
Insure with "THE OLD MUTUAL" your friend for Life—The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760, JOHANNESBURG.
Phones:— Business 33-0711, Residence 33-5961

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.

**47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.**

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO. (PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P.O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Phone Day 24169 Phone Night 833459

L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET, DURBAN.

Funeral Directors and Manufactures of all classes of Coffins and Wreaths]

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL INSURANCE COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 39 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders for Coffins and Wreaths accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT...
STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET — DURBAN.

PHONE 61006. P.O. BOX 2782.
TELEGRAPHIC ADDRESS "QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

Phones: 29121/3 (Switchboard) 24179 (Manager)
Cables & Tel. Add: "PROSPERITY" (All Branches)
P.O. Box 2197 (Established 1927

Premier Produce Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import to the Head-Office.
Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG
Phones: 34-3554/5
P.O. Box 200, Fordsburg,
82, Crown Road,
Fordsburg, Johannesburg.

BENONI
Benoni Coal Site
Phone 54-1813,
Rangeview Coal Sites—54-2205
P.O. Box 392, Benoni.

ATTRACTIVE SAREE MATERIALS

Self Striped] Georgette Crepes 45" Green, White, Pink, Sky, Lemon 4/11 yd.
Belf Check Fancy Voiles with Block Designs 45" 4/11 yd.
Fancy USA Floral Voiles 38" 4/11 yd.
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.
Floral Bembergs 45" Red, Gold, Green and Blue Designs 4/6 yd.
Bordered Georgette 45" All Shades 3/11 yd.
Coloured Georgettes 45" All Shades 3/11yd.
Spotted Georgettes 45" Latest 4/6 yd.
Embossed Georgettes 45" Basket Design 6/11 yd.
Georgette Jari Work Sarees £4-10-0 each
Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0 each
Benares and Tinsel Jari Borders Big Range In Stock

BLOUSES

Chinese Embroidered Satin and Georgette Blouses and Latest Skippers 8/11 each.

CHAMPALS!

Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair
Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples:

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

Proprietors:
C. L. Patel, D. K. Patel
V. B. Patel, H. J. Patel
K. C. Patel

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.
Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co., (Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
GANDHIAN ETHICS—Benoy Gopal Ray	2	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI—Krismadas	12	6
STORY OF THE BIBLE—S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE—Mahadev Desai	2	3
THE POLITICAL PHILOSOPHY OF MAHATMA GANDHI—Gopinath Dhewan	17	9
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
THE STORY OF BARDOLI—Mahadev Desai	6	0
FROM YERAVDA MANDIR—M. K. Gandhi	1	0
MAHADEV DESAI'S EARLY LIFE —By Narahari D. Parikh	2	6
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	6

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag, Phoenix, Natal.

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
14 DEC 1954

પુસ્તક પર મું—અંક ૪૭
તા. ૧૦ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૪.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

★

સંત ઇબ્રાહીમને એક માણસે આવીને કહ્યું: "બાબા, હું ખુદાને વારંવાર પોકારીને બોલાવું છું; પણ ખુદા મારી અરજ સાંભળતોજ નથી!

સંત ઇબ્રાહીમ બોલ્યા "ભાઇ, તમે ખુદાને જાણો છો, પણ તેની સાચા દિલથી બંદગી કરતા નથી. ખુદા સૌના પાલક છે એમ તમે માનો છો, પણ તેના વચનને અનુસરતા નથી. તમે ખુદાનું આપેલું ખાઓ છો, પણ તમે તેનો અહેશાન માનતા નથી. કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ વગેરે શત્રુઓને તમે ઓળખો છો, તોયે તમે તેમની મિત્રતા કરો છો. તમે તમારાં સગાં સંબંધીઓને કબરમાં દફનાવો છો, છતાં તમારે પણ એક દિવસ ત્યાંજ સુવાનું છે એમ સમજીને તમારી જીંદગી વિતાડતા નથી. તમે હમેશાં બીજાનો દોષ જોવા તૈયાર રહો છો, પરંતુ તમારી પોતાની ખામીઓ તરફ બીલકુલ ધ્યાન આપતા નથી.

'લોકજીવન'માં મુકુલભાઈ.

★

લીબરલ પાર્ટીની બીજી વાર્ષીક પ્રાંતિક પરિષદ

મી. એલન પેટનનું પ્રમુખસ્થાનેથી ભાષણ

લીબરલ પાર્ટીની બીજી નાટાલ પ્રાંતિક પરિષદ શનીવાર તા. ૪થીના મેરીટ્ઝબર્ગ ખાતે મળી હતી જે વખતે મી એલન પેટને પ્રમુખસ્થાનેથી નીચે પ્રમાણે ભાષણ કર્યું હતું:

આ બીજી વાર્ષીક પ્રાંતિક પરિષદ આપણે ઐતિહાસિક સપ્તાહમાં ભરી રહ્યા છીએ. આ સપ્તાહમાં મી. સ્ટ્રેડમ યુનીયનના વડા પ્રધાન બન્યા.

પહેલા વડા પ્રધાન લ્યુઇ બોથા હતા. તેઓ દક્ષિણ આફ્રિકાના અંગ્રેજો અને આફ્રિકાનરો વચ્ચે સહકારમાં માનનારા હતા. એ દિવસોમાં બીજો એકે જાતીય સવાલ વિચારાતો નહોતો.

બીજા વડા પ્રધાન જેન સ્મટસ બન્યા. એ પણ ગોરી પ્રજાઓ વચ્ચે સહકારમાં માનતા હતા અને તેને ખાતર કેપ પ્રાંતમાં સામાન્ય મત પત્રકપરથી આફ્રિકનોને દુર કરવા સંમત થયા હતા.

ત્રીજા વડા પ્રધાન જેમ્સ બેરી હર્ટઝોગ બન્યા હતા. તે પણ ગોરી પ્રજાઓ વચ્ચે સહકારમાં માનતા હતા પરંતુ અમુક શરતોએ, જેને આજે આપણે ન્યાયી ગણીએ છીએ. સામાન્ય મત પત્રકપરથી આફ્રિકનોને તેમણે દુર કર્યા અને કલર્ડ લોકોને માટે તેનો બચાવ કર્યો.

ચોથા વડા પ્રધાન ડેનીયલ મલાન બન્યા. તેમને વિષેની હકીકતો એ છે કે તેમના કોઇ પણ અનુગામી કરતાં વધારે સખત કાયદા વડે આ દેશની વિવિધ જાતીઓ ને એકમેકથી છુટાપટી કરવાનું તેમણે મહદ્કાર્ય ઉપાડયું હતું. કલર્ડ લોકોને સામાન્ય મત પત્રકપરથી દુર કરવાનો તેમણે પ્રયત્ન કર્યો હતો અને લોકશાસનના સિદ્ધાંતપર રચાયેલો નીતી અનીતીનો તેમનો ખ્યાલ આડે નહિ આવ્યો હોત તો લોકશાસનના સિદ્ધાંતો વિરૂદ્ધનું એ કૃત્ય તેમણે કર્યું હોત. દક્ષિણ આફ્રિકા અને તેના લોકો તેમને પ્રાણસમા પ્રિય હતા.

પાંચમાં વડા પ્રધાન જોહાનીસ સ્ટ્રેડમ બન્યા છે, જેઓ પાર્લામેન્ટની બહુમતીથી કલર્ડ લોકોને સામાન્ય મતપત્રકપરથી દુર કરવા ઇચ્છે છે. તેઓ એક જાતીના આધિપત્ય તળે અનેક જાતીઓનું સુખ સ્થાપવા માગે છે; એક જાતીની સત્તા તળે અનેક જાતીઓ પ્રત્યેનો ન્યાય સ્થાપવા માગે છે. એ કઇ જાતનો ન્યાય હશે એ કોઇ કળી શકતું નથી. એક વસ્તુ ચોકકસ છે, અને તે એ કે, જે કોઇ પણ ચુસ્ત આફ્રિકાનર નેશનલીસ્ટ નથી તે ભવિષ્યને ચીંતાની નજરે જોઇ રહ્યો છે.

વડા પ્રધાન પોતે અન્યાયી થશે એમ હું નથી કહેતો, પરંતુ એટલું તો જરૂર કહું છું કે તેમનો ન્યાય માણસની ફરજ આત્મ રક્ષણની ખાત્રી કરવાના ખ્યાલપર રચાયેલો છે. તેને વિષે બીજા લોકો ઉત્સાહ ધરાવે એવી આશા નજ રાખી શકાય. સંજોગવશાત હું એક વસ્તુનું ધ્યાન ખેંચવા ઇચ્છું છું. આ આત્મરક્ષણની ફરજને દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઘણા લોકો આજે "મોટામાં મોટી ખ્રીસ્તી ફરજ" ગણે છે. ખ્રીસ્તી ધર્મનું મારૂં વાંચન મને આ નિર્ણયપર આવવા દેતું નથી. ઇશુખ્રીસ્તે એવું શીખવેલું છે કે, જે પોતાનો જાન બચાવવા જશે તે તેને ગુમાવશે. આ મુશ્કેલ સૂત્રની હું અહિં ચર્ચા કરવા નથી ઇચ્છતો. માત્ર એટલુંજ કહેવા ઇચ્છું છું કે ખ્રીસ્તી ધર્મને આત્મરક્ષણ કરતાં બીજી અનેક ગણી વધારે કીમતી બાબતોની ચીંતા છે. તેમ છતાં આત્મરક્ષણનો તેમાં કશો બાધ નથી. ઇશુખ્રીસ્તે કહ્યું છે કે: તમે પોતે શું ખાશો પીશો કે પહેરશો તેનો વિચાર ન કરશો, સૌથી પ્રથમ ઇશ્વરના રાજ્યની અને તેની પવિત્રતાની શોધ કરજો અને આ બીજી સઘળી વસ્તુઓ તમને વધારાની મળી રહેશે. હું પોતે પણ એજ માન્યતા ધરાવું છું.

હું પોતે નથી માનતો તેમ લીબરલ પાર્ટી પણ નથી માનતી કે, જે લોકો સૌથી પ્રથમ અને મોટામાં મોટી ચીંતા પોતાના રક્ષણનીજ કરે છે તેઓથી આ દેશનું તંત્ર ન્યાય અને સહીસલામતીથી ચલાવી શકાય. બડે ભાઇનાં નેતૃત્વ નીચે અનેક ભિન્ન જાતીય વર્ગો સુખી રહી શકવાના ડૉ.. મલાનના સ્વપ્નમાં તે નથી માનતી.

લીબરલ પાર્ટીને આ ભયંકર નોનસન્સ લાગે છે. હું અગાઉ જણાવી ચુકયો છું અને ફરી જણાવું છું કે હળીમળીને સુખેથી સાથે રહેતા ભિન્ન જાતીય વર્ગોના આ સ્વપ્નને, જ્યાં સુધી તંત્રની છેવટની જવાબદારીમાં સામેલગીરી આપવામાં આવી નથી ત્યાં સુધી હું નકામું ગણું છું. મને કહેવામાં આવ્યું છે કે સંપૂર્ણ એપાર્ટહેડમાં રાજકારભારની સમાનતા પણ હશે. પરંતુ ભલે જે કંઈ પણ કહેવામાં આવે, એટલી વસ્તુ હું જાણું છું કે સરકારના પસંદ થએલા નવા નેતા ગોરાના આધિપત્યમાં સંપૂર્ણતઃ માનનારા છે.

યુનાઇટેડ પાર્ટી

યુનાઇટેડ પાર્ટીએ ટુંક મુદતપર જાહેર કરેલી પોતાની નીતીપર અહિં ટીકા કરવાની હું મારી ફરજ સમજું છું. બીજા સઘળા લીબરલો, જેમની સાથે મારે ચર્ચા થએલી છે, તેઓની જેમ હું પણ તેનાથી અત્યંત નિરાશ થયો છું. મેં આશા રાખી હતી કે આર્થીક સમીકરણ સ્વીકાર્યા પછી યુનાઇટેડ પાર્ટી એમ જાહેર કરશે કે તેની સાથે અમુક બીજા રાજકીય ફેરફારો થવા અનિવાર્ય છે. આ ફેરફારોનું વચન હું લીબરલ પાર્ટીનો છું તેટલા માટે મારે નહોતું જોઇતું. આ ફેરફારોનું વચન યુનાઇટેડ પાર્ટીમાં ફાટફુટના બીજ રોપાવાની આશા

(અનુસંધાન પાને ૪૦૮ મે)

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of
INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

નો. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સધન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET,
DURBAN.

PHONE 33-2651

MASTER BROS.
(PTY) LTD.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટર્સ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બધી બાબતો માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ ક્રેપડીશીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન: ૩૩-૨૬૫૧

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

મુસાફરી. વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા, યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone: 33-9033. 29e Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ લાલુભાઈ કાદીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ ક્રોહા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆં, પાતરાં વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.

પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.
THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર – ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: **KAPITAN.**

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૧૦ પેની રતલ, મોટી કળીનું લસણ શી. ૧-૬ રતલ, અથાણા માટે કાચી કેરી શી. ૫-૦ ૧૦૦.

કપુરી અને સેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોસ્ટેજ જુદું. ગોળ બારકીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને સ્કવેર બારકીટ શી. ૧૬ ડઝન.

હમો ચોખા, દાળ વિગેરે દરેક જાતની ગ્રોસરી અને મસાલો રાખીએ છીએ.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ, પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડ્રેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડ્રેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

- શુક્રવાર તા. ૧૦ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૪.

આપણી લડતમાં પ્રાર્થનાનું મહત્વ

આપણા નવા વડા પ્રધાન મી. જે. જી. સ્ટ્રેડમના પહેલવહેલા વાયુવાર્તાલાપમાં સૌથી મહત્વની બાબત તેમણે, તેમને અને તેમની સરકારને આપણી પ્રાર્થનામાં યાદ કરવાની કરી હતી. તેની તાત્કાલિક અસર તો એ વિચારનેજ હસી કાઢવાની થઇ. પરંતુ ગંભીર પણે વિચાર કરતાં લાગ્યું કે તેમની આખી નીતીમાં જો કંઈ પણ સારૂં હોય તો એટલુંજ છે કે તેમને ઇશ્વરમાં શ્રદ્ધા છે અને જે કંઇ પણ કરે છે તે ઇશ્વરને નામે કરે છે. આ વસ્તુ તુરત જ રાવણનો સંહાર કરનાર શ્રી રામચંદ્રજીની કથાનું સ્મરણ કરાવનારી છે. રાવણમાં પણ ગર્વ આવી ગયો હતો કે પૃથ્વી પર તેના કરતાં ચડે તેવો કોઈ માનવી પેદા થયો નથી અને જે કંઈ પણ ઘોર કર્મો તે કરતો હતો તે કરવાનું ઇશ્વર તરફથી તેને વરદાન મળેલું હતું અને તેથી કોઇ પણ માનવી કે પશુથી કે કોઈ પણ દુન્યવી બળથી તે જરાયે ડરતો નહોતો.

આપણે જેઓ મી. સ્ટ્રેડમના વડપણ હેઠળની હાલની સરકારના ઝેરી પંજામાં સપડાએલા છીએ તેઓએ યાદ રાખવું પડશે કે મી. સ્ટ્રેડમ અને તેમની સરકારની સાથે કામ લેવામાં રામના કરતાં ઓછા શકિતશાળી પુરૂષનું ગજું નહિ ચાલે. અને રાવણને સાનમાં લાવવાને રામને જે મહાન કષ્ટો સહન કરવાં પડયાં હતાં તેટલાંજ તેને પણ સહન કરવાં પડશે. એટલે હાલની સરકારની સામેની આપણી લડતમાં જો આપણે વિજયી થવું હોય તો-પ્રાર્થનાને આપણે સૌથી વિશેષ મહત્વ આપવુંજ પડશે. ઇશ્વરપર શ્રદ્ધા વિના આપણો નાશજ થશે. એટલે પોતાને અને પોતાની સરકારને માટે પ્રાર્થના કરવાની મી. સ્ટ્રેડમે આપણને કરેલી માગણીને આપણે તુચ્છકારી કાઢવી નહિ જોઇએ.

અમે સખેદ એવી દ્રઢ માન્યતા ધરાવીએ છીએ કે મી. સ્ટ્રેડમ અને તેમની સરકાર ભ્રમિત થએલાં છે અને તેમનામાં રાક્ષસે વાસ કરેલો છે. આ અમે મજાકમાં નહિ પરંતુ પુર્ણ ગંભીરતાથી કહિએ છીએ અને તેથી પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે એ રાક્ષસથી મુકત થવાની અને ફરી પ્રકાશ જોવાની ઇશ્વર તેમને શકિત આપે જેથી આ સુંદર દેશ ટકી રહે અને તેમાં વસી રહેલા સઘળા લોકો ચિરકાળ સુધી સુખ, શાંતી અને સંતોષથી ભ્રાતૃભાવથી હળી મળીને રહી શકે. અને ઇશ્વરે આપેલી બક્ષિસો ભોગવી શકે. તે સાથે ખરૂં ખોટું પારખવાની ઇશ્વરે જે આપણને શકિત આપેલી છે તેને માટે આપણે તેનો અનુગ્રહ માનીએ અને પ્રાર્થીએ કે તેની કૃપા સદા આપણાપર રહે અને ગમે તેવા વિકટ સંજોગોમાં પણ સત્ય અને અહિંસાનો માર્ગ નહિ છોડવાની આપણને સદ્‌બુદ્ધિ, શકિત અને હીંમત આપે —કારણ અંતે તેનો જ જય છે.

હાલની સરકારના અન્યાયો સામેની આપણી લડતનું જેઓ નેતૃત્વ ધરાવી રહ્યા છે અને મહાત્મા ગાંધીજીએ શીખવેલા સિદ્ધાંતોને વરેલાં છે અને તેમના આત્માની દોરવણીની ઝંખના કરે છે, તેઓ સૌને અહિં યાદ આપવું અસ્થાને નહિ ગણાય કે ગાંધીજીને ઇશ્વરપર અડગ શ્રદ્ધા હતી અને હીંદની આઝાદીની આખી લડત દરમીઆન એક પણ દિવસ પ્રાર્થના નહિ ચુકવાની તેઓ ખાસ કાળજી રાખતા હતા અને પાછળથી તો એ સામુદાયિક પ્રાર્થના થઇ ગઇ હતી જેમાં લાખો લોકો સામેલ થતા હતા. અને એ તો સર્વ સામાન્ય વાત છે કે ગાંધીજીની હત્યા તેઓ પ્રાર્થના સભામાં જઇ રહ્યા હતા તેજ વેળાએ થઇ હતી. આથી પ્રાર્થનાનું મહત્વ આપણે ઘટાડીએ નહિ અને આપણને તે યાદ આપવા બદલ મી. સ્ટ્રેડમનો આપણે આભાર માનીએ.

નોંધ અને સમાચાર

નવું પ્રધાન મંડળ

યુનીયનનું નવું પ્રધાન મંડળ નીચે પ્રમાણે છેઃ

વડા પ્રધાન અને પરદેશ ખાતાના પ્રધાનઃ મી. જે. જી. સ્ટ્રેડમ.

ન્યાય ખાતાના પ્રધાનઃ મી. આર. સ્વાર્ટ.

લેન્ડ અને ઇરીગેશન ખાતાના પ્રધાનઃ મી. પી. ઓ. સાવર.

ખેતી ખાતાના પ્રધાનઃ મી. એસ. પી. લીરૂ.

નાણા ખાતાના પ્રધાનઃ મી. ઇ. એચ. લો.

મુલ્કી પ્રધાનઃ ડો. ટી. ઇ. ડોંગીસ.

રક્ષણ ખાતાનાં પ્રધાનઃ મી. એફ. સી. ઇરેસમસ.

ટ્રાંસપોર્ટ ખાતાના પ્રધાનઃ મી. બી. રી. શુમન.

તંદુરસ્તી ખાતાના પ્રધાનઃ મી. જે. એફ. નોડી.

નેટીવ એફેર્સ ખાતાના પ્રધાનઃ ડો. એચ. એફ. ફરવુઅર્ડ.

કેળવણી, આર્ટસ અને સાયેન્સ અને ફોરેસ્ટ્રી ખાતાના પ્રધાનઃ મી. જે. એચ. વીલજોન.

ઇકોનોમીક એફેર્સ અને માઇન્સ ખાતાના પ્રધાનઃ ડો. એ. જે. આર. વેન ર્‍હાઇન.

ટપાલ, તાર અને સોશ્યલ વેલફેર ખાતાના પ્રધાનઃ મી. જે. જે. સેરફન્ટીન.

મજુર અને પબ્લીક વર્કસ ખાતાના પ્રધાનઃ મી. જે. ડી કલાર્ક.

વડા પ્રધાન મી. સ્ટ્રેડમની ગેરહાજરીમાં ન્યાય ખાતાના પ્રધાન મી. સ્વાર્ટ તેમની જગ્યા સાચવશે.

આભાર

લોરેન્ઝો માર્કીવસમાં ભારત સમાજ સ્કુલના આચાર્ય શ્રી સુમંતરાય વિદ્યાલંકારે 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન' ના લવાજમો ઉઘરાવવાનું કામ સ્વેચ્છાએ માથે લીધેલું છે જેને માટે અમે તેમના આભારી છીએ

લીવીંગસ્ટન (નોર્ધર્ન રોડેસીયા) ના શ્રી એમ. બી. ઓઝા, શ્રી રાવજીભાઇ સી. પટેલ અને શ્રી ભગુભાઇ એ. પટેલની સહાયતાથી એ પ્રદેશના ચઢેલાં લવાજમો ઉઘરાવી અમને મોકલ્યા છે. તેમજ નવાં ગ્રાહકો પણ કરી રહ્યા છે જે બદલ અમે એ ત્રણે ભાઇઓના આભારી છીએ. એજ રીતે જો ટ્રાંસવાલ કેપ અને નાટાલમાં પણ ભાઇઓ કામ ઉપાડી લે તો અમારૂં કામ ઘણું હળવું થઇ પડે.

સુધારો

અમે ઘણા દિલગીર છીએ કે સ્વર્ગસ્થ હરીભાઇ ગોકળનાં અવસાનના ગયા અઠવાડીયાના અંકમાં પ્રસિદ્ધ થએલા હેવાલમાં અજાણપણે કેટલીક ભુલો રહી ગઇ હતી. સ્વર્ગસ્થના બે ભાઇઓ લોરેંઝો માર્કીવસમાં છે એમ છપાયું હતું તેને બદલે એક ભાઇ લોરેંઝો માર્કીવસમાં અને એક ભાઇ હીંદમાં છે એમ વાંચવું અને સ્વર્ગસ્થની બે પુત્રીઓના લગ્ન હીંદમાં થએલાં છે તેને બદલે એકના લોરેંઝો માર્કીવસમાં અને એકના ઇસ્ટ આફ્રિકામાં થએલા છે એમ વાંચવું.

આવતી પાર્લામેન્ટ

આવતી પાર્લામેન્ટની બેઠક ગવરનર-જનરલ તરફથી જાન્યુઆરી તા. ૨૧ મીના વિધિસર ખુલ્લી મુકાવા વકકી છે.

હીંદુ વેલફેર સોસાયટી (જોહાનીસબર્ગ)

હીંદુ વેલફેર સોસાયટી (જોહાનીસબર્ગ) તરફથી દિવાળી તથા નુતન વર્ષના પવિત્ર દિવસોમાં અહીંના કેટલાંક ઉત્સાહી નવ યુવાનોની સેવાની ભાવના તથા ધગશના પરિણામે નિરાધાર હીંદુ કુટુંબોને યથાશક્તિ અનાજ તથા ખાદ્ય પદાર્થો પહોંચાડવાનું રચનાત્મક કાર્ય હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.

એ કાર્ય માટે મેસર્સ ટવેન્ટીએથ ટ્રેડીંગ કો. વાળા શ્રી રાવજીભાઇ ઇશ્વર

લીબરલ પાર્ટી બીજી વાર્ષીક પ્રાંતિક પરિષદ

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

એ મારે મહોતું જોઇતું. ખરેખર મારે એટલા માટે જોઇતું હતું કારણ હું યુનાઇટેડ પાર્ટી પાસે એવું જાહેર કરાવવા ઇચ્છતો હતો કે દક્ષિણ આફ્રિકામાં હજારો ગોરાઓ એવા છે કે જેઓ પોતાના બીન-ગોરા દેશબંધુઓનું હિત ચાહનારા હતા અને પોતાના વિચારો લીબરલ પાર્ટી કરતાં વધારે સંકુચિત હોવા છતાં પણ તેઓનું હિત કરવાને તઇયાર હતા.

યુનાઇટેડ પાર્ટી આ કરવામાં નિષ્ફળ નીવડી. આ નિષ્ફળતાના અનેક દાખલાઓમાંથી હું માત્ર એકનુંજ અહિ સુચન કરીશ. મી. સ્ટ્રાઉસે ઔદ્યોગીક વર્ણભેદને', એટલે કે, અમુક ધંધાઓમાંથી અમુક લોકોને વર્ણના આધારે બાતલ કરવાના હકનો બચાવ કર્યો હતો. આ શું, મી. સ્ટ્રાઉસના જ શબ્દોમાં, "ખ્રીસ્તી સુધારાના આપણા મુખ્ય ખ્યાલોની સાથે સુસંગત" ગણાય ખરૂં? લીબરલ પાર્ટી જો બીજું કંઇ પણ ન કરે તો પણ આ વસ્તુને તો સખત રીતે વખોડી કાઢે જ. બીજી જાતના ઇલાયદા-પણા કરતાંય આ વધારે ખરાબ છે, અમારી દ્રષ્ટિએ ફરજીયાત લાદવામાં આવેલા કોઇ પણ પ્રકારના ઇલાયદાપણામાં કંઇક સ્વમાનભંગનું તત્વ સમાએલું છે. મી. સ્ટ્રાઉસ ભલે યુનાઇટેડ પાર્ટી સમક્ષ તેનો બચાવ કરે; આ મુખ્ય ખ્યાલો જેને યુનાઇટેડ પાર્ટી અપનાવી રહી છે, તેના કર્તા સમક્ષ તેઓ તેનો બચાવ નહિ કરી શકે.

મી. સ્ટ્રાઉસે પોતાની નીતીને માટે નેટીવોની જનતાનો ટેકો મેળવવાની વાત કરી હતી; દક્ષિણ આફ્રિકામાં કોઇ પણ જાતીમાં એવો એક પણ સ્વમાનપ્રિય માણસ નથી કે જે પોતાની જાતીને કોઇ પણ ધંધામાંથી બાતલ રાખનારા પ્રતિબંધને કોઇ પણ જાતનો ટેકો આપવા તઇયાર થાય અને એ બીલકુલ વાસ્તવીકજ છે. નહિ તો આપણે આ દેશ કોઇ પણ જાતના હક કે ફરજને માટે નાલાયક બાયલાઓજ ગણાય.

મી. સ્ટ્રાઉસના ભાષણના એક બીજા ભાગ તરફ પણ ધ્યાન ખેંચવાની જરૂર છે. તેમણે કહ્યું હતું કે, નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની વિરૂદ્ધ યુનાઇટેડ પાર્ટી "નેટીવોના ડરથી ભયથી દોરવાઇ નથી." પરંતુ તેમ છતાં તેમને પોતાની પાર્ટીને એવી ખાત્રી આપવાની જરૂર જણાઇ હતી કે, "આ પ્રગતીશીલ પગલાંનો અર્થ એવો નથી કે નેટીવો યુરોપીયનો કરતાં આગળ વધી જશે. ભુતકાળપરથી સ્પષ્ટ છે કે નેટીવે કરેલા પ્રત્યેક પ્રગતીનું પરિણામ યુરોપીયનોની વધારે પ્રગતીમાં આવેલું છે." એક જરાક જેટલા ઇન્સાફને માટે આટલાં બહાના, આટલા બદલા આપવાની શી જરૂર? શું આ પણ પશ્ચિમના ખ્રીસ્તી સુધારાનો એક મુખ્ય ખ્યાલ છે.

એમ ન માનતા કે નેશનલીસ્ટ પાર્ટી અને યુનાઇટેડ પાર્ટી વચ્ચે કશો તફાવત નથી એવું માનનારાઓમાંનો હું એક છું. પરંતુ તેઓ વચ્ચે વધારે તફાવત જોઇ શકે એવું ઇચ્છનારાઓમાંનો બેશક હું એક છું.

તેનું શું કારણ? કારણ કે નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સામે હું એક મજબુત વિરોધ પક્ષ જોવા ઇચ્છું છું. યુનાઇટેડ પાર્ટી આજે એ પુરો પાડી નથી રહી. યુનાઇટેડ પાર્ટી આજેકુ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના જેવી સ્થિતિ નથી ધરાવતી પરંતુ જોઇએ તેવો વિરોધ નહિ કરવા પુરતી ધરાવી રહી છે.

એપાર્ટહેડની નીતીની સામે ખરો વિરોધ સામાન્ય સમાજની નીતીમાં રહેલો છે, પછી તેની પ્રગતીનું પ્રમાણ ભલે જુદા જુદા લોકો તરફથી જુદું આંકવામાં આવે. પરંતુ યુનાઇટેડ પાર્ટીની નીતી સામાન્ય સમાજની નીતી નથી, એપાર્ટહેડના ઘણા અનિષ્ટ સ્વરૂપોને ટકાવી રાખનારી સામાન્ય આર્થીક સમાજની નીતી છે. એ લગભગ માણસનો હથીયાર તરીકે ઉપયોગ કરવાની નીતી જેવી ગણાય, લગભગ એમ કહેવા જેવું થાય કે, "તમારી મજુરીની અમને જરૂર છે, પણ તમારી અમને જરૂર નથી." દક્ષિણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટી આર્થીક સમીકરણની એવી કોઇ પણ નીતી સ્વિકારી શકતી નથી, જે માણસની મજુરીનો ઉપયોગ કરનારી છે પરંતુ માણસની જાતનો ઉપયોગ કરનારી નથી, અને સૌથી વિશેષ, જે નીતી પોતાને 'આર્થીક સત્રીકરણની નીતી' કહેવડાવે છે અને તેમ છતાં માણસના વર્ણના કારણે માણસની આર્થીક પ્રગતી પર પ્રતિબંધ મુકનારી છે એવી નીતીને તે વખોડી કાઢે છે. જે વસ્તુ અગાઉ અનેક વખત કહેવાઇ ચુકી છે અને તેમ છતાં અંતર પ્રવેશ કરનારી અને સત્ય છે તેની હું પુનરૂક્તિ કરૂં છું કે, યુનાઇટેડ પાર્ટી ગોરાના આધિપત્યની બાજીમાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સાથે હરીફાઇ કરી શકે એવી સ્હેજ પણ આશા નથી.

આફ્રિકામાં આજે રાજકીય લડત બે શકય સ્વરૂપ લઇ શકે તેમ છે. એક ગોરાં રાષ્ટ્રવાદ અને કાળાં રાષ્ટ્રવાદ અને સામાન્ય સમાજ વચ્ચેની લડતનું, પરંતુ એક જાતના ગોરા રાષ્ટ્રવાદ અને બીજી જાતના ગોરા રાષ્ટ્રવાદ વચ્ચેની લડતને માટે જરાયે આશા નથી.

સંગઠનની હાકલ

મી. સ્ટ્રેડમના આગમનથી બેશક સઘળા સરકાર વિરોધી બળોના સંગઠન માટે નવી હાકલો થશે. અત્યારે એવું સંગઠન થવું અશકય છે, અને હું ભવિષ્ય ભાખું છું કે, યુનાઇટેડ પાર્ટી જ્યાં સુધી પોતાની અત્યંત સંકુચિત સ્થિતિને જડની જેમ વળગી રહેશે ત્યાં સુધી તે અશકયજ રહેશે. વળી યુનાઇટેડ પાર્ટી જયારે પોતાનામાં રહેલા મુઠીભર લીબરલોથી પણ એટલી બધી અસ્વસ્થ બને છે ત્યારે તે લીબરલ પાર્ટીની સાથે થઇ જાય એ કોઇથી કલ્પી પણ શકાય ખરૂં?

મારે ભાગ્યેજ કહેવાની જરૂર હોય કે લીબરલ પાર્ટી સૌથી અધિક દક્ષિણ આફ્રિકાને વિરોધી રાષ્ટ્રવાદોની રણભૂમી બની જતું અટકાવવા ઇચ્છે છે. તે માને છે કે એપાર્ટહેડની નીતીને વળગી રહેવાથી એ અનિવાર્ય પરિણામ આવશેજ. દક્ષિણ આફ્રિકાની સમક્ષ તે એક માત્ર અને વાજબી બીજો માર્ગ મુકે છે અને તે સામાન્ય સમાજનો છે.

પરંતુ આ બીજો માર્ગ મુકવો એ એક વસ્તુ છે અને તેને સ્વિકારાવવો એ જુદી વસ્તુ છે. અત્યાર સુધી આપણે તે ઝાઝાં મોટાં પ્રમાણમાં સ્વિકારાવી શકયા નથી. તેનો આપણને ખેદ થાય છે; એટલા જલદી આપણે એટલી બધી ચીંતા કરવી નહિ જોઇએ. પરંતુ તેમાં સઘળો આપણોજ દોષ નથી. આજે પણ હજુ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઘણા નેશનલીસ્ટ તેમજ બીન-નેશનલીસ્ટ ગોરાઓ છે કે જેઓ છેલ્લાં પંદર વર્ષના બનાવો વિષે કશુંજ જાણતા નથી, જેઓ કોઇ પણ વર્ગના જાતીય આધિપત્યના ખ્યાલને દુનીયાની બીન-ગોરી પ્રજાઓ કેટલી તિરસ્કારે છે અને ઘણી ખરી ગોરી પ્રજાઓ તેને જંગલી ગણે છે અને અમેરીકા, કે જયાંની સ્થિતિ કેટલેક અંશે આપણી સ્થિતિના જેવીજ છે, ત્યાં આજે પણ તેને વધારેને વધારે વખોડી કાઢવામાં આવે છે એ જાણતા નથી. જાતીય આધિપત્યના ખ્યાલને વખોડી કાઢવામાં આવે છે એટલુંજ નહિ પરંતુ સેગ્રીગેશન અથવા ઇલાયદાપણાના ખ્યાલને પણ વખોડી કાઢવામાં આવે છે. આખી દુનીયા આ સિદ્ધાંતો અને તેના અમલનો વિરોધ કરી રહી છે, જે દક્ષિણ આફ્રિકા સ્થાપિત કરવા માગે છે. આજે બ્રીટનમાં જાતીના સવાલને વિષે તંગ સ્થિતિ ઉભી થઇ છે તેને દક્ષિણ આફ્રિકા મોટું સ્વરૂપ આપી રહ્યું છે. આપણે જરા ખામોશ પકડી ત્યાં શું બને છે એ જોવું જોઇએ. બ્રીટનમાં વર્ણભેદ દાખલ કરવામાં આવશે તો હું વચન આપું છું કે એક ખરા દેશભક્ત તરીકે હું નેશનલીસ્ટો સાથે જોડાઇ જઇશ. ખરેજ દક્ષિણ આફ્રિકામાં જો કંઇ પણ ખોટું થશે તો મોટો દોષ આપણામાંના જેઓ વધારે હીંમતભરી નીતીઓ સ્વિકારવાના શક્તિ ધરાવતા હતા તેઓનોજ ગણાશે

રાજયની સત્તા

આપણા પાંચ વડા પ્રધાનોની ચુમાળીશ વર્ષની કાર્કીર્દી દરમીયાન બીજી એક વલણ જોવામાં આવી છે. રાજયના હાથમાં વધારે ને વધારે સત્તા મુકવામાં આવી છે. રાજયના હાથમાં વધારે સત્તા કટોકટીના વખતમાંજ મુકાય છે અને આપણા ઘણા ખરા વોટરો એમ માને છે કે આજે તેઓ કટોકટીના વખતમાં રહે છે. હું યુવાન હતો ત્યારે મેં કદી ધાર્યું નહોતું કે એવો વખત કદી પણ આવશે કે જયારે પોલીસો મને બોલતો સાંભળવા આવશે, જયારે મારા મીત્રોને વહેમ આવશે કે તેઓના ટેલીફોનો પર ચોકી રખાય છે, જયારે નિશાળે જતો મારો એક યુવાન મીત્ર "પોલીસ રાજય" ઉપર લેખ લખશે, જયારે મારો એક આફ્રિકન મીત્ર જે જીવન ભર જાતીય સહકારનો આદર્શ સેવતો આવેલો છે તેની હીલચાલપર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવશે. રાજયની સત્તાપર પ્રોફેસર લીઓ કુપર પોતાનો પહેલો ઠરાવ રજુ કરશે ત્યારે તમે વધારે સાંભળશો. આ સત્તાઓ ઘણી મોટી છે, મારા જેવા માણસથી એ સત્તાઓ નીચે સુખે રહી શકાતું નથી. આપણને કહેવામાં આવે છે કે નેશનલીસ્ટોને હમણાંજ ખબર પડી રહેશે કે આ બધું કેટલું ખરાબ છે. એ દિવસની હું પણ આશા રાખીશ, પરંતુ સત્તાથી જયારે આપણો પોતાનોજ હેતુ સરતો હોય ત્યારે આપણે તેને વહેલી પારખી શકતા નથી.

મને વિચાર આવે છે કે આપણા નવ યુવાનો શું વધારે નરમાશથી તે સહન કરી લેશે. હું આશા રાખું છું કે નહિ કરે. હું તો તેઓને એટલુંજ કહીશ કે, "હમેશાં આવું નહોતું. આજના કરતાં વધારે સારૂં હતું અને વધારે છુટાપણું હતું."

આપણા પોતાના રાજયની સત્તાનો, દુશ્મની શખ્સોપરના તેના કાનુનો, ન્યાયની અદાલતમાં જવાની તક આપ્યા વિના માણસને ગુનેગાર ઠરાવી સજા કરવાની તેની સત્તાનો, માણસને અપંગ કરનારી સજા કરવાની તેની સત્તાનો, અનેક કાયદાઓ અને ધારાઓની રૂએ તેણે મેળવેલી બહોળી ખાસ તાત્કાલિક સત્તાઓ, તોફાન ઉભું થવાનો સંભવ રહે તેવા લોકોને

સમુદ્ર એકત્ર થતો પણ અટકાવનારી તેની સત્તાનો જરા વિચાર કરો.

રાજ્યની આ વધતી જતી સત્તા આપણને સૌને હરકત કરી રહી છે. નાટાલ એગ્રીકલ્ચરલ યુનીયન તરફથી બોલતાં મી. એસ એડમન્ડઝે સેડારાની નજીક સેન્ટ જોસફ્સ સ્કોલેસ્ટીકેટ ખાતેના કેથલીક ચર્ચમાં ગોરા અને બીન-ગોરા વિદ્યાર્થીઓને સાથે પાદરી પણું શીખવવા સામે વિરોધ ઉઠાવ્યો હતો. મી. એસ. એડમન્ડઝે કહ્યું કે, "તેઓ એક સાથે રહે એ તેમને ખોટું જણાતું હતું." મી. એડમન્ડઝ ભૂલ કરી રહ્યા હતા. તેઓ એક સાથે રહે એ તેમને "ખોટું" નહોતું જણતું. પણ માલીકો નહિ હોય તેવા ગોરાઓ અને નોકરો નહિ હોય તેવા બીન-ગોરાઓ એક સાથે રહે એ તેમને ખોટું જણાતું હતું. પ્રાચીન કેથલીક ચર્ચને એક ખેડુતોની સંસ્થા નીતી શીખવે ત્યારે સ્થિતિ ખરેખર શોચનીય ગણાય. મી એડમન્ડઝ કહેવા શું માંગે છે? શું એમ કહેવા માંગે છે કે આજના દક્ષિણ આફ્રિકામાં ખ્રીસ્તી ચર્ચની માન્યતાઓને માટે કશું સ્થાન નથી? જો એમ હોય તો તેઓ ભયંકર વસ્તુ કહી રહ્યા છે. તેઓ લગભગ એમ કહી રહ્યા છે કે ઇશુખ્રીસ્તનું શિક્ષણ દક્ષિણ આફ્રિકાને લાગુ પડતું નથી. ઇશુખ્રિસ્તનું શિક્ષણ સૌથી વિશેષ કોણ સમજવા સંભવ છે? કેથલીક ચર્ચ કે નાટાલ એગ્રીકલ્ચરલ યુનીયન? રાજ્યની સત્તા આપણી આખી નીતીનું ધોરણ કેટલી હદ સુધી બગાડી રહી છે તેનો આ એક પુરાવો છે. લીબરલ પાર્ટી જો કે એક ખ્રીસ્તી પાર્ટી નથી છતાં આપણો સુધારો જેનાપર રચાએલો છે તે નીતીની ખરી અને નિર્ભય રક્ષક પુરવાર થઇ રહી છે અને થવાનું તેણે ચાલુ રાખવું પડશે.

હવે લીબરલ પાર્ટી જો ખરી અને નિર્ભય રક્ષક હોય તો તેણે પોતાનું કાર્ય અશકય છે એમ માની લેવું નહિ જોઇએ. જે લોકો એમ માને કે તેઓનું કાર્ય અશકય છે તેઓ હું ધારતો નથી કે ખરા અને નિર્ભય હોઇ શકે. ઇતિહાસ તપાસી જુઓ અને જાતે ખાત્રી કરો કે સફળ થએલા કોઇ પણ મહાન કાર્યની શરૂઆત નાના પાયા ઉપરજ થએલી છે. જે લોકો ગુલામી પ્રથાની સામે, બાળક મજુરીની સામે, અપરાધીઓ પ્રત્યે ખરાબ વર્તણુકની સામે લડયા હતા તે સઘળાઓનો અવાજ પ્રથમ અરણ્યરૂદનના જેવોજ હતો. પરંતુ તેઓનો સવાલ ન્યાયી હતો, એજ તેઓનું બળ હતું. માનવીઓ ન્યાય ને વિષે ભલે ઘણા નિષ્કાળજી હોય પરંતુ એજ તેઓના સામાજીક જીવન નો એક પાયો છે. ફરી ફરીને માણસ ની કસોટી થયા પછી આખરે તેનો વિજયજ થયો છે ન્યાયને જ્યારે થોડા લોકો સર્વસ્વ ગણે ત્યારેજ સઘળા તેની કંઇક કદર કરતા થાય.

લીબરલ પાર્ટીને તુરતમાંજ સંપુર્ણ ટેકો નથી મળ્યો તેથી તમારે નિરાશ થવું નહિ જોઇએ. જે દ્વેષો લોકોના આખાં જીવનમાં ઓતપ્રોત થએલા હોય તે દુર થતાં વાર લાગેજ. તેઓ એ સમજવું જોઇએ કે ન્યાય એ ગતી માન જગતમાં એક મહાન અને સ્થીર ખડક છે. તેઓ આપણી પાસે આવશે જ પરંતુ આપણે નહિ હોઇએ તો તેઓ કોની પાસે આવશે?

આપણો સવાલ ન્યાયી છે. આપણે તેનો પોકાર કરી શું અને તેને માટે કાર્ય કરવાનું ચાલુ રાખી શું. આપણને છુટ છે ત્યાં સુધી આપણે તે કર્યે જવાનું છે, ઘણા લોકો તો કાળી ટીપમાં નોંધાઇ ચુકેલા છે અને તેઓના ઉપર પ્રતિબંધો મુકાયા છે. એ સઘળાને હું ઓળખતો નથી. પરંતુ કેટલાકને ઓળખું છું, અને હું જાણું છું કે તેઓ બહાદુર, નરમ અને પ્રમાણિક છે કે જેમની સાથે સામાન્ય સમાજ સ્થાપવાનું કાર્ય કરવામાં ગર્વ લઉં. જેમ જેમ તેઓપર વધારે પ્રતિબંધો મુકાશે અને બંધનમાં રાખવામાં આવશે તેમ તેમ આપણો સમાજ જેનાપર રચાએલો છે તે સત્યનું રક્ષણ કરવાની અને શીખવવાની આપણાપર વધારે મોટી જવાબદારી રહેશે. અને આપણી પણ જો એવી જ વલે થાય તો તેમાં આપણો દોષ નથી, તેવે વખતે જો આપણા કેટલાક મિત્રો આપણને છોડી જાય તો શોચનીય ગણાશે. મારે તમને યાદ આપવું જ જોઇએ કે એ મહત્વના ખ્યાલો જેનાપર આપણો સુધારો સ્થપાએલો છે, તેના કર્તાને પણ એ સઘળું સહન કરવું પડ્યું હતું. પરંતુ આપણા ઉપર પણ વીતશેજ એમ માની લેવા હું તઇયાર નથી, વીતશે કે નહિ એ હું જાણુ તો નથી. પરંતુ તેને આપણી ફરજ સાથે કશી લેવા દેવા નથી. મારૂં નામ કાળી ટીપમાં નોંધાય અને મારાપર પ્રતિબંધ મુકાય તેને માટે હું તઇયાર છું, જ્યાં સુધી હું જાણું છું કે હું મારી ફરજ બજાવી રહ્યો છું. પરંતુ એક વાત હું તમને હમણાજ કહી દઉં કે હું શાંતીપ્રિય માણસ છું, હીંસાને તિરસ્કારૂં છું, પરંતુ દક્ષિણ આફ્રિકાને વિષે મૌન ધારણ કરવા તઇયાર નથી.

ઘણા જેઓના નામો કાળી ટીપપર નોંધાયા છે અને જેઓપર પ્રતિબંધો મુકાયા છે તેઓના ઉપર એ આધારે તેમ કરવામાં આવેલું છે કે તેઓ ગોરા કાળા વચ્ચે ઝેર ઉત્પન્ન કરી રહ્યા છે.

લીબરલ પાર્ટીનો આખો હેતુજ એ છે કે ઝેર ઉત્પન્ન નહિ કરવું પરંતુ તે દુર કરવું. આપણી પાર્ટી શાંતી પ્રિય છે, પરંતુ તે માને છે કે શાંતી સમજુતી અને મૈત્રીથી સ્થાપી શકાય છે નહિ કે ઇલાયદાપણાથી. આથી અમે તેવું સખત ઇલાયદાપણું આપણા ઉપર લાદવામાં આવે છતાં આપણે તેને નિવારવાનો પ્રયત્ન કરીશું.

હું માનું છું કે આપણા જેવા વિચારો ધરાવનારા દક્ષિણ આફ્રિકામાં સઘળી જાતીઓમાં હજારો લોકો છે, પરંતુ અનેક કારણોને લીધે તેઓ આપણી સાથે જોડાતા નથી આપણે તેઓની ફરજ ધરનારા છીએ. અને જ્યાં સુધી દક્ષિણ આફ્રિકા ઇતિહાસે તેને વારસામાં આપેલા જાતીય ભયો અને દ્વેષોના ભારથી દબાએલું છે અને ઉકેલ લાવવાના ફાંફાં મારી રહ્યું છે ત્યાં સુધી આપણી જાહેર કરવાની ફરજ છે કે એ ભયો અને દ્વેષોનો એક માત્ર ઉકેલ તેને વશ થવામાં નહિ પરંતુ તેને દુર કરવામાંજ રહેલો છે.

આ કદાચ રાજકીય નહિ પરંતુ નૈતિક ઉકેલ ગણાશે. પરંતુ જેટલું તેમાં વધારે નૈતિક બળ રહેલું હશે તેટલો તેનો રાજકીય ઉકેલ વધારે અનિવાર્ય થશે. રાજકીય ઉકેલો સુચવવાની બીજી પાર્ટીઓની ભલે ફરજ હોય પરંતુ આપણી ફરજ તો નૈતિક સિદ્ધાંતો કે જેનાપર સઘળા ઉકેલોનો આધાર રહેલો હોવો જોઇએ એને ઉંચે ધરવાની, જેટલા બને તેટલા વધારે લોકો તેને અપનાવે એ જોવાની અને જેઓ ધરી રહ્યા છે તેઓથી પહોંચી શકાય તેને માટે માર્ગ કરવાની છે.

સ્વામી શ્રી નિશ્ચલાનંદજી

સ્વામીજી શ્રી નિશ્ચલાનંદ તા. ૧–૧–૫૫થી એક પખવાડીયાં સુધી ટ્રાંસવાલના પ્રવાસે જનાર છે. તેમનો પ્રવાસ શ્રી. ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજ સંચાલિત ભારત સંસ્કાર સમિતિ દ્વારા થયો છે. તેઓ ટ્રાંસવાલના મુખ્ય મુખ્ય સ્થળોની મુલાકાત લેશે અને હીંદુ ધર્મના વિવિધ અંગો પર અને ભારતની સંસ્કૃતિ પર પ્રવચનો કરશે. ટ્રાંસવાલની જે કોઇ સંસ્થાઓને તેમના પ્રવચનનો લાભ લેવાની ઇચ્છા હોય તેઓને શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ સેવા સમાજના પ્રમુખ અથવા મંત્રીઓને મળવા તેઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

—ઉકાભાઇ નાથુભાઇ પટેલ (જોહાનીસબર્ગ) તરફથી 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને મળેલી ગીની ૨ સાભાર સ્વિકારીએ છીએ.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૪ ડીસેમ્બર	હીંદુ ૨૦૧૧ માગશર	મુસલમાન ૧૩૭૪ હીજરી રબીઉલ–આખર	પારસી ૧૩૨૪.. વીર	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો–ઉત્સવો
શુક્ર	૧૦	વદ ૧	૧૩	૧૦	૪–૪૩	૬–૪૫	
શની	૧૧	,, ૨	૧૪	૧૧	૪–૪૩	૬–૪૫	
રવી	૧૨	,, ૩	૧૫	૧૨	૪–૪૨	૬–૪૬	
સોમ	૧૩	,, ૪	૧૬	૧૩	૪–૪૨	૬–૪૬	
મંગળ	૧૪	,, ૫	૧૭	૧૪	૪–૪૨	૬–૪૬	
બુધ	૧૫	,, ૬	૧૮	૧૫	૪–૪૧	૬–૪૭	
ગુરૂ	૧૬	,, ૭	૧૯	૧૬	૪–૪૧	૬–૪૭	(રામકૃષ્ણ મહારાજના શારદામાતાની જયંતી ધનુર્માસનો આરંભ)
શુક્ર	૧૭	,, ૮	૨૦	૧૭	૪–૪૦	૬–૪૮	
શની	૧૮	,, ૯	૨૧	૧૮	૪–૪૦	૬–૪૮	
રવી	૧૯	,, ૧૦	૨૨	૧૯	૪–૩૯	૬–૪૯	
સોમ	૨૦	,, ૧૧	૨૩	૨૦	૪–૩૯	૬–૪૯	સફલા એકાદશી ઉદ્યાદત
મંગળ	૨૧	,, ૧૨	૨૪	૨૧	૪–૩૮	૬–૫૦	વિષ્ણુમાર્ગીઓની એકાદશી
બુધ	૨૨	,, ૧૨	૨૫	૨૨	૪–૩૮	૬–૫૦	
ગુરૂ	૨૩	,, ૧૩	૨૬	૨૩	૪–૩૭	૬–૫૧	

મી. સ્ટ્રેડમનું પહેલું ભાષણ

યુનીયનના વડા પ્રધાન મી જી સ્ટ્રેડમે વડા પ્રધાનનાં પદે ચુંટાયા બાદ શુક્રવાર તા ૩જીની રાતે રેડીયો પરથી ભાષણ કરતાં જણાવ્યું હતું કે:

યુનીયનના વડા પ્રધાનના પદે નીમાયો હોઉં હું થોડા શબ્દો પ્રજા સમક્ષ કહેવા ઇચ્છું છું. દેશો અને પ્રજાઓના ભાવિને માટે ઇશ્વરની સર્વોપરિ સત્તા અને દોરવણી આપણે સ્વિકારીએ છીએ અને આપણું રાષ્ટ્રિય જીવન આપણે ખ્રિસ્તી-રાષ્ટ્રિય ધોરણે ખીલવવા ઇચ્છીએ છીએ એ વસ્તુ ધ્યાનમાં રાખીને હું તમારા સૌની પાસે માગણી કરું છું કે તમારી પ્રાર્થનામાં મને અને નવી સરકારને તમે યાદ કરશો. આપણા પુર્વજોએ આજ પાયા પર ઘડતર કરેલું છે અને આપણી હસ્તી આપણે ટકાવી રાખવા ચ્હાતા હોઇએ તો એજ પાયાપર ઘડતર કરવાનું આપણે ચાલુ રાખવું પડશે. સરકારની ઉપર ઘણીજ મહાની જવાબદારી રહેલી છે. આપણી સમક્ષ ઉભેલા મહાન સવાલોને લીધેજ નહિ પરંતુ ખાસ કરીને આપણે વિવિધ જાતની વાળો દેશ છીએ તેથી.

બે આગલી રાષ્ટ્રીય સરકારો,--૧૯૨૪થી ૧૯૩૩ સુધી જનરલ હર્ટઝોગની અને ૧૯૪૮થી ૧૯૫૪ સુધી ડૉ. મલાનની–ની નીતી આગલા દાયકાઓમાં આફ્રિકાન્સ લોકો તરફ બતાવાયેલી વર્તણુક વિરૂદ્ધ અમારી પાર્ટીના સિદ્ધાંતોના કાર્યક્રમ મુજબ બન્ને યુરોપીયન કોમો વચ્ચે સમાનતા જાળવવાની અને બન્ને તરફ ન્યાયથી વર્તવાની તેમજ નૉન યુરોપીયનો તરફ ન્યાયથી વર્તવાની હતી.

નવી સરકાર, જેના હાથમાં આપણા દેશનો વહીવટ સોંપવામાં આવેલો છે, તે આખી કોમ પ્રત્યે ન્યાય અને વાજબીપણે વર્તવાની ૧૯૧૫થી ચાલતી આવેલી નીતીને વફાદાર રહેશે.

આ હું ઘણા ભારપુર્વક કહું છું કેમકે વિરોધી લોકો આપણા અંગ્રેજ નાગરીકોમાં જુઠી વાત ફેલાવી એવો ભય ઉપજાવી રહ્યા છે કે હમણાંથી જ અથવા તો દક્ષિણ આફ્રીકા પ્રજાસત્તાક રાજ્ય બનશે ત્યારથી તેઓની ભાષાના અને બીજા હકો પર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવશે.

આ જુઠાણું ફેલાવવાના વિરોધીઓના પ્રચાર કાર્યના સહેલાઇથી ભોગ થઇ પડેલાએ તે આ વાત ભુલી ગયા છે કે બે રાષ્ટ્રીય સરકારોની કાર્કીર્દી, અમારા સિદ્ધાંતોનો કાર્યક્રમ અને ભૂતકાળમાં જેઓ ટોચે હતા તેઓની તેમજ અમે જેઓ હવે ઉપરીપણું ધરાવીએ છીએ તેઓની શુભનિષ્ઠ પુરાવો જવાબ અને બાંહેધરી હોવાં જોઇએ.

આપણા દેશની હાલ આર્થીક બાબતો, આપણા સાધનોની ખીલવણી અને આપણું જાહેર જીવન મજબુત કરવા ઉપરાંત સરકાર અને પ્રજાની ઉપર રહેલું મુખ્ય કામ ભિન્ન જાતીઓ વચ્ચે સારો સંબંધ ટકાવી રાખવાનુંજ અને જરૂર જણાય ત્યાં સારો સંબંધ સ્થાપવાનુંજ માત્ર નથી પરંતુ આપણો ખ્રીસ્તી સુધારો અને જીવનનો માર્ગ અને યુરોપીયન પ્રજાને ટકાવી રાખવાને તેમજ તેને મજબુત બનાવવાને આપણું બનતું સઘળું કરવાનું છે.

સુરક્ષિતતા અને સહીસલામતીને માટે પડોશીઓ અને આફ્રિકામાંના અન્ય રાજ્યો જેમની સાથે સમાન હિતો રહેલાં છે તેઓની સાથે અત્યંત નિકટતાથી સહકાર કરવાની અમારી નીતી છે.

આથી સરકાર હાલ વર્તી રહેલો સારો સંબંધ ટકાવી રાખવાનો જ નહિ પરંતુ તેને મજબુત કરવા અને વધારવાનો પ્રયત્ન કરશે.

ઉપરાંત બહારની દુનીયાના સંબંધમાં પણ જરૂર જણાશે ત્યાં આપણા દેશ તેમજ એકજ જાતના પાશ્ચાત્ય અને લોકશાસનના જીવન માર્ગ વાળા અન્ય સઘળા દેશો વચ્ચે હાલ વર્તી રહેલો સારો સંબંધ ટકાવી રાખવા અને મજબુત બનાવવાને બનતું સઘળું કરવામાં આવશે.

પોતાના સાધનોની અને ખાસ સંજોગોની મર્યાદામાં રહીને દક્ષિણ આફ્રિકા આપણો અરસપરસનો વારસો ટકાવી રાખવામાં પોતાનો ફાળો આપશે અને હવે અંતમાં હું તમને મારી હાર્દીક ખાત્રી આપવા માંગું છું કે, આ આપણા પિતૃદેશ અને તેના લોકોની આબાદી અને સુખાકારીને માટે સરકાર અને હું આપણા દેશની અમારાથી બનતી સઘળી સેવા કરવાની અમારી સર્વોચ્ચ ફરજ માનીએ છીએ ઇશ્વર તેને માટે અમને મદદ અને શકિત બક્ષે

વડા પ્રધાનનો ટુંકો પરિચય

યુનીયનના નવા ચુંટાએલા વડા પ્રધાન મી. જે. જી સ્ટ્રેડમ ૧૯૩૯થી ટ્રાંસવાલની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના લીડર છે. રીપબ્લીકના પ્રચંડ હિમાયતી છે. તેમને હમેશાં "ઉત્તરના સિંહ"નું નામ આપવામાં આવેલું છે. કારણ નેશનલીસ્ટ પાર્ટીમાં માત્ર ટ્રાંસવાલમાંજ નહિ બલ્કે આખાં યુનીયનમાં મહાન વગ ધરાવી રહ્યા છે.

નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના સઘળા સિદ્ધાંતોને અણનમ રીતે પાળનારા હોઇ તેમણે રાજકારણમાં પ્રમાણીકપણાની અને પોતાના રાજકીય આદર્શો, જે દક્ષિણ આફ્રિકામાં લોકશાસનના નીયમ મુજબનું પ્રજાસત્તાક રાજ્ય સ્થાપવાના અને એપાર્ટહેડની નીતીને ચુસ્તપણે વળગી રહેવાના પાયા પર રચાએલા છે, તેને વિષેની દ્રઢતાની શાખ મેળવેલી છે.

મી સ્ટ્રેડમ પ્રથમ ૧૯૨૯માં વોટરબર્ગના પાર્લામેન્ટના સભ્ય ચુંટાયા હતા અને એ બેઠક તેમણે પોતાની પાર્લામેન્ટની આખી કાર્કીર્દી દરમીયાન ટકાવી રાખેલી છે. તે પહેલાં ૧૧ વર્ષ સુધી તેઓ ટ્રાંસવાલમાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના સેક્રેટરી હતા.

પાર્લામેન્ટમાં તે એક મજબુત વકતા અને પોતાની પાર્ટીમાં મોટી વગ ધરાવી રહ્યા છે.

૧૯૩૩માં જનરલ હર્ટઝોગ અને જનરલ સ્મટસે પોતાની ફ્યુઝન સરકાર સ્થાપી તે વખતે તેમણે ફ્યુઝનના સિદ્ધાંતોને વિરોધ દર્શાવ્યો પરંતુ એક અખતરા તરીકે તેને અજમાવવા ઠરાવ્યું.

પરંતુ એક વર્ષની અંદરજ ડૉ મલાન સાથે તે વિરોધ પક્ષમાં જોડાયા અને ડૉ મલાને સ્થાપેલી "પ્યુરીફાઇડ" નેશનલીસ્ટ પાર્ટીમાં અગ્રગણ્ય બન્યા.

ત્યારબાદ ૧૯૩૯માં યુદ્ધ વખતે તટસ્થતાના સવાલપર ફ્યુઝન સરકારમાં ફુટ પડી ત્યાં સુધી પાર્લામેન્ટમાં ડૉ. મલાનની નેશનલીસ્ટ પાર્ટીમાં તે એકજ ટ્રાંસવાલના પ્રતિનિધિ અને ટ્રાંસવાલમાં પાર્ટીના લીડર રહ્યા હતા.

યુદ્ધ વખતે નેશનલીસ્ટ પાર્ટીના બન્નેો ફરી એકત્રીત થયા ત્યારે તે ટ્રાંસવાલમાં હેરીનગ્ડ નેશનલ પાર્ટીના મરહુમ જનરલ હેમ્પની સાથે સંયુક્ત લીડર બન્યા અને જનરલ હેમ્પના મૃત્યુ બાદ તે એકલાજ એ પાર્ટીના લીડર બન્યા.

૧૯૪૮માં સામાન્ય ચુંટણીમાં નેશનલીસ્ટ પાર્ટીની સફળતા થતાં મી. સ્ટ્રેડમ તુરતજ સરકારમાં દાખલ થયા અને જમીન ખાતાના પ્રધાન પદ તરીકેનો જોકે નજીવો દરજ્જો આપવામાં આવેલો હોવા છતાં તે પાર્ટીના સૌથી મજબુત અને સૌથી ઉદ્યોગી સભ્યોમાંના એક ગણાતા થયા.

સેગ્રેગેશનની નીતીના ઘણાજ દ્રઢ પક્ષકાર તરીકે મી. સ્ટ્રેડમ નવી એપાર્ટહેડની નીતીના પ્રચંડ હિમાયતી બન્યા અને નેટીવ ફ્રેંચાઇઝના સવાલ પર નમતું આપવાની બીલકુલ ના પાડી.

મી. સ્ટ્રેડમનો જન્મ ૧૮૯૩માં કેપના વીલોમોર ડીસ્ટ્રીકટમાં થયો હતો, પ્રાથમીક શિક્ષણ વીલોમોર અને ફ્રેંચહુકમાં લીધા બાદ ૧૯૧૨માં સ્ટેલનબોશ યુનીવર્સિટીમાં તે કાયદાની પરિક્ષામાં પાસ થયા.

વીલોમોર ડીસ્ટ્રીકટમાં તેમણે ઓસ્ટ્રીચ ફાર્મીંગ શરૂ કર્યું. પરંતુ ૧૯૧૪માં એ ઉદ્યોગ પડી ભાંગતાં તે પ્રીટોરીયામાં સરકારી નોકરીમાં જોડાયા.

૧૯૧૭માં પ્રીટોરીયાની એક ધારાશાસ્ત્રીની પેઢીમાં જુનીયર તરીકે જોડાયા અને એક વર્ષ બાદ એડવોકેટ બન્યા. પછી તે નાઇલસ્ટ્રુમમાં ગયા જ્યાં ૧૯૩૪ સુધી તેમણે એટરનીનો ધંધો કર્યો, જ્યાર બાદ તે નીવૃત્ત થયા અને આખો વખત રાજકારણમાં અને સ્પ્રીંગબોક ફ્લેટસમાં પોતાનું ફાર્મ સંભાળવામાં ગાળવા લાગ્યા.

ઢોરોના ઉછેરનું કામ કરનાર જાણીતા છે અને ૭ વર્ષ સુધી વોટરબર્ગ એગ્રીકલ્ચરલ સોસાયટીના તેં પ્રમુખ હતા.

શ્રી. આર. બી. મહારાજનું અવસાન

મેરીટઝબર્ગ અને નાટાલના જાણીતા વતની શ્રી આર. બી. મહારાજનું હૃદય રોગની લાંબી માંદગી બાદ ગયા શુક્રવાર તા ૩જીની રાતે ૬૦ વર્ષની વયે અણચિંતવ્યું અવસાન થયું. સ્વર્ગસ્થ હીંદીઓની રાજકીય, સામાજીક, કેળવણી વિષયક અને ધાર્મીક પ્રવૃત્તિઓમાં આગળ પડતો ભાગ લઇ રહ્યા હતા. દસ વરસ સુધી મેરીટઝબર્ગની નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસના પ્રમુખ હતા, આર્ય સમાજ, આર્ય પ્રતિનિધિ સભા, વેદધર્મ સભાના પણ પ્રમુખ હતા અને બીજાં અનેક જાહેર કાર્યોમાં આગળ પડતો ભાગ લેતા હતાં.

સ્વર્ગસ્થની દહનક્રીયા વખતે ડરબન તેમજ નાટાલના અન્ય ભાગોમાંથી પુરૂષો તેમજ સ્ત્રીઓએ મોટી સંખ્યામાં હાજરી આપી હતી શ્રી એસ આર. નાયડુ શ્રી સતપાલ તથા શ્રી પી બી સીંગે સ્વર્ગસ્થની સેવાઓને સુંદર અંજલીઓ આપી હતી.

સ્વર્ગસ્થ પોતાની પાછળ પાંચ પુત્રો પોતાનાં દુઃખી વિધવાને, જેમાંના સૌથી મોટા શ્રી આર. બી મહારાજ હાલ ડરબનમાં એટર્ની તરીકે પ્રેકટીસ કરી રહ્યા છે, અને બે પુત્રીઓ અને બહોળાં કુટુમ્બને શોક કરતાં મુકી ગયા છે, જેઓ પ્રત્યે અમે હાર્દિક દિલસોજી ધરાવીએ છીએ. સ્વર્ગસ્થના આત્માને ઇશ્વર ચિરશાંતિ બક્ષે

સોક્રેટીસની સફર

હીંદના ગ્રામ્ય જીવન વિશે લેખકે સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩–૬.

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

નોંધ અને સમાચાર

હીંદુ વેલફેર સોસાયટી

(૪૦૭ પાનાનું અનુસંધાન)

ભાઇ પટેલે "રામશાસ્ત્રી" નામની ફિલ્મ વિના મુલ્યે આપી કાર્યને વેગ આપ્યો હતો. ઉપરોક્ત ફિલ્મ ફોર્ડસ બર્ગ-બ્રોડવે, થિયેટરમાં દિવાળી તથા નૂતન વર્ષના દિવસે બતાવવામાં આવી હતી. સ્થાનીક ધર્મપ્રેમી ભાઇ બહેનો એ આ કાર્યમાં સુંદર સાથ આપ્યો હતો પરિણામે પા. ૪૧૭–૯–૬ જેટલી સુંદર રકમ મળી હતી. જેમાંથી ૧૨૦ જેટલાં અનાજના પારસલો ગુજરાતી, તામીલ અને હીંદુસ્તાની નિરાધાર કુટુંબોને દિવાળીના દિવસો અગાઉ વહેંચી દેવાનો પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો હતો. આ કાર્યને સફળ બનાવવામાં સાથ આપનારા દયાળુ ભાઇ બહેનોનો તથા આ સેવા કાર્યમાં સાથ આપનારા ધગશવાળા અને ઉત્સાહી નવયુવાનોનો અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનીએ છીએ.

નિરાધાર હીંદુ કુટુંબોને એક નહિ તો બીજી રીતે, સહાયભુત થવાનો કાર્યક્રમ ભવિષ્યમાં પણ ચાલુ રાખવા ઉપરોકત સંસ્થા વિચારી રહી છે. આશા છે કે દયાળુ ગૃહસ્થો દરિદ્રનારાયણની સેવામાં કાર્યની ધારા સતત ચાલુ રાખવામાં યથાશક્તિ સહાય આપી આભારી કરશે.

[નોંધ: સેવા ભાવી યુવકોએ કાંઇક રચનાત્મક કામ ઉપાડી લઇ ગરીબોને રોજી અપાવી દેવી જોઇએ જેથી તેઓનું સ્વમાન સચવાય અને બેકારી ટળે. —ઇ. ઓ.]

અમાનુષિ પ્રતિબંધો

સાહેબ,—અમે માનીએ છીએ કે માણુસના મહત્વના હકોમાં અમારી માન્યતા દક્ષિણ આફ્રીકામાં ફરી જણાવવાની અને સરકારને અને સામાન્ય રીતે દક્ષિણ આફ્રીકાની પ્રજાને એ હકોને માન આપવા હાકલ કરવાની અમે ખાસ જરૂર જોઇએ છીએ એ હકોમાં જીવનના, ગૌરવના, ગુજરાનના, ઇશ્વરોપાસનાના, કેળવણીના, મજુરીના, વસવાટના હીલચાલના, ભજનના અને માનવબંધુઓ સાથે અરસપરસ સંબંધ ધરાવવાના હકનો સમાવેશ થાય છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના આપણા સમાજે બીન ગોરાઓને આ હકો હમેશાં યા તો ઇન્કાર્યા છે, અથવા તો મર્યાદિત પ્રમાણમાં જ આપ્યા છે.

આપણે હમેશાં બેવડું ધોરણ રાખેલું છે. ગોરાઓને માટે લોકશાસનના સિદ્ધાંતો અને મહત્વના હકોને ઘણી જ ચીવટથી વળગી રહ્યા છીએ અને બીન-ગોરાઓને માનવીઓ તરીકેના સમાન હકોમાંથી અને માનવ ગૌરવ માંથી બાતલ રાખતા આવેલા છીએ.

અમે અમારો દૃઢ મત ફરી દર્શાવવા માંગીએ છીએ કે આ બેવડું ધોરણ અનીતી ભરેલું છે અને માનવીઓ તરીકેના હકોનો ઇન્કાર કરવાનું પરિણામ આપણા સુધારાના પતનમાં આવી રહ્યું છે.

હમણાના વર્ષોમાં લોકશાસનના હકો ધીમે ધીમે ક્ષીણ થવા લગ્યા છે...હવે સરકાર બે વર્ષને માટે કોઇ પણ માનવ સમુહમાં હાજરી આપવા ના લોકો પર મનાઇ હુકમો બજાવવા લાગી છે. એ મનાઇ હુકમો માત્ર રાજકીય સભાઓને વિષેજ નથી પરંતુ ધાર્મીક, રમતગમતના અને સામાજીક મેળાવડાઓને પણ લાગુ પડે છે. અને કેટલા માણુસોનો સમુહ હોય તેનું પણ પ્રમાણ રાખવામાં આવ્યું નથી.

આની અસર માણુસને સમુહ જીવન માંથી સાવ કાપી નાખનારી અને આપણામાં ખરી માનવતા લાવનાર સમાગમમાંથી માણુસને બાતલ રાખનારી છે

બીજા હુકમો માણુસની હીલચાલ અમુક લતાઓમાંજ મર્યાદિત કરનારા છે અને કેટલીક વાર માણુસની રોજીના સાધન પણ છીનવી લેનારા છે. આ એકતરફીવડી પગલાંથી સજા કરવામાં આવી રહી છે. જેની મર્યાદા અને સખતાઇની દક્ષિણ આફ્રીકાના ઘણા જ થોડા ગોરાઓને કશી પણ કલ્પના હશે.

આ અમાનુષી હુકમો હુલ્લડ ખોરોની ટોળીઓ પર અંકુશ મુકનારા અથવા તો સામ્યવાદ વિરૂદ્ધના કાયદાની રૂએ બજાવવામાં આવ્યા છે.

સઘળા લોકોને જાણ થવાની જરૂર છે કે આ રાયટસ એસેમ્બલીઝ એકટનો અમલ જેઓ હમેશાં અહિંસાનો ઉપદેશ દઇ રહ્યા છે તેઓના ઉપર કરવામાં આવી રહ્યો છે અને સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ એકટનો અમલ એવા લોકોની ઉપર કરવામાં આવી રહ્યો છે કે જેઓ કદી કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીના હતા જ નહી અને જેઓએ ઘણા વર્ષોથી તેની સાથેનો સંબંધ તોડી નાખેલો છે.

પરંતુ એ સિવાય આ અમાનુષી કાયદાનો અમલ કોઇની ઉપર પણ કરવા સામે અમે વિરોધ ઉઠાવીએ છીએ. વધુમાં અમે જણાવવા માંગીએ છીએ કે આ કાયદાઓ જે કોઇ પણ એપાર્ટહેડમાં રહેલા નીતીના બેવડા ધોરણનો વિરોધ કરવાની હિમત કરશે તેના પર બજાવવામાં આવવાનું જોખમ રહેલું છે.

આ મનાઇ હુકમોની એક અસર એ થઇ છે કે આફ્રીકન, હીંદી અને કલર્ડોની પ્રજાકીય સંસ્થાઓ નેતાઓ વગરની થઇ પડી છે. તેનું પરિણામ ગમે તે હોય પરંતુ આ મનાઇ હુકમો સિદ્ધાંતમાં ખોટા છે.

અમે દૃઢતાથી જણાવવા માંગીએ છીએ કે દક્ષિણ આફ્રીકાના બીન-ગોરાઓને તેઓના મહત્વના હકો મેળવવાને છુટથી મળવાનો અને પ્રચાર કરવાનો હક છે, તેઓને સાફ સાફ બોલવાનો અને હીંમત બતાવવાનો હક છે.

જ્યારે જ્યારે આ હકો તેઓને ઇન્કારવામાં આવે છે ત્યારે ત્યારે તેઓની સ્વતંત્રતાપર પ્રતિબંધ મુકાય છે અને સઘળા સ્વમાન પ્રિય પુરૂષો અને સ્ત્રીઓ જે સુખ ભોગવવાને હકદાર છે તે તેઓની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવે છે.

જે નીતીપર આપણો સુધારો રચાએલો છે તેનો પાયો ઢીલો કરવામાં આવે છે. અને જે ભય લાગી રહ્યો છે તેના કરતાં વધારે ભયંકર સ્થિતિ ઉત્પન્ન કરવામાં આવી રહી છે.

ઉપલાં નિવેદન પર નીચેના પ્રતિષ્ઠિત જનોએ સહી કરેલી છે:

એડર્ગર બ્રુકસ, પીટર બ્રાઉન, એસ. કુપન જ્યોફ્રે ડુરાન્ટ, એ. એમ. કેપલ-જોન્સ, કેનેથ કર્કવુડ, લીયો કુપર, મેબલ પાલમર, એલન પેટન, બરથા મ્ફીઝી, પોલ સી. સાઇકસ, એ. એચ. ઝુલુ.

યોગ એટલે કર્મમાં કુશળતા

એક નિષ્ઠાવાન કાર્યકર્તાએ સવાલ કર્યો કે અમુક લક્ષ્યે પહોંચવાની યોજના કરીને કામ કરવાથી ફલાસક્તિ ન જન્મે? એક રીતે જોઇએ તો આ ભાઇની શંકામાં તથ્ય છે. આપણાં કર્મો શુદ્ધ થયાં ન હોય, અહંતા અને મમતા વગેરે પ્રબળ હોય તો આ લક્ષ્ય ઠરાવવાની પાછળ ફલાસક્તિ જ હોય. અને જો આ ઠરાવેલા પરિણામ પર જ તાક રહ્યા કરે તો તેને જો તેમાં સફળતા મળે તો તે હરખાઇ જાય અને નિષ્ફળતા મળે તો નિરાશ થઇ જાય. અને ફળનું ચીંતન રહ્યા કરે તો ગમે તેવાં સાધનો વાપરવા તરફ ખેંચાઇ જાય. ફળને આવતાં જે સમય લાગે તે પણ સહન ન થાય. ઉતાવળે આંબો પકવવાનું મન થાય. આમ વિવેકબુદ્ધિ નાશ પામે. અને ગીતામાં કહ્યું છે તેમ બુદ્ધિ નાશ થવાથી સાધકનો નાશ થાય છે.

ગીતાએ ફલાસક્તિ છોડીને કર્મ કરવાનો બોધ આપ્યો છે. ફલાસક્તિનો અર્થ પરિણામ પ્રત્યે બેપરવા એવો ન કરવો ઘટે. ફળની ઇચ્છાથી જેટલા ઉત્સાહથી અને ચીવટથી માણુસ કર્મ કરે છે એટલા જ ઉત્સાહ અને ચીવટથી ફલાસક્તિ વિના સાધકસેવકે કર્મ કરવાં જોઇએ. સમાજસેવકે પોતાનો અંગત સ્વાર્થ, મમતા, અહંતા છોડીને સમાજસેવાનાં કર્મો કરવાં ઘટે. અને એ રીતે પોતાનાં કર્મોનું શું પરિણામ આવે તેનો પુરો વિચાર કરીને સેવકે કામ કરવું જોઇએ. ફળની આસક્તિ અને પરિણામોનો વિચાર એ બે ભિન્ન વસ્તુઓ છે. પરિણામોનો વિચાર કરવો એ આવશ્યક છે. નહીં તો તેનાં કર્મો જ્ઞાન વિનાનાં થયાં. સેવકે જ્ઞાનપુર્વક કર્મો કરવાં જોઇએ. અને કર્મ સફળ થાય તે માટે અમુક જે લક્ષ્યો ઠેરવવાં જરૂરી હોય તે ઠરાવવાં જોઇએ. અને એ જે નિશ્ચયો કરવામાં આવે તે પુરા કરવા પુરી કોશિશ કરવી જોઇએ. એવા નિશ્ચયો કરવા એ વિકાસશીલ સાધકનું ચિહ્ન છે. આગળ હવે કયાં જવું છે તે તેણે ઠરાવવું જોઇએ. એથી તો કર્મમાં વેગ મળે, પોતાની પાત્રતા વધે અને વિકાસ સધાય. આ દૃષ્ટિએ સાધકે, પોતાનાં કર્મો કેમ સારી રીતે થાય, તે માટે વધારે યોગ્ય સાધનો કયાં કામે લગાડવાં તે માટે સંશોધન કરતા રહેવું જોઇએ. આ રીતે ન કરવામાં આવે તો સેવકનાં કર્મો અવ્યવસ્થિત અને અવિચારી થાય. એ સેવા કરવાને બદલે કુસેવા કરી બેસે.

સેવક ફલાસક્તિ વિના કર્મો કરે તો શું તેનું ફળ ન આવે? સંભવ એવો છે કે તેનાં કર્મોનું ફળ વધારે સારૂં આવે. કર્મના ફળનો આધાર કર્તાની કાર્યકુશળતા, સાધનો, દેશ કાળ અને ઇશકૃપા પર છે. પરંતુ ફલાસક્તિથી પ્રેરાઇને કામ કરનાર માણુસ વિવેકબુદ્ધિ ખોઇ બેસે, ઉતાવળિયો થાય એવો સંભવ છે. ફલાસક્તિ છોડીને હર્ષ–શોક, સફળતાનિષ્ફળતાને સમાન ગણીને કર્તવ્યનિષ્ઠાથી કર્મ આચરનારની મનની સ્થિરતાને કારણે તેનાં કાર્યો વધારે સફળ થાય. 'યોગઃકર્મસુ કૌશલમ્!' યોગ એટલે અહીં મનની સમતા. અને તે જ કર્મની કુશળતા છે.

'લોકજીવન.'

ભારતનો પત્ર

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

મુંબઇ તા. ૧૮–૧૧–૫૪.

આંધ્રના પગલે પગલે ત્રાવણકોર રાજ્યમાં પણ કટોકટી ઘેરાઇ રહી છે. ત્યાં કોંગ્રેસના ટેકા વડે સમાજવાદી સરકાર સત્તા પર છે. સમાજવાદી સરકાર સામે સમાજવાદી આગેવાનો ઝુંબેશ ચલાવતા હતા, ત્યાં હવે સરકાર અને કોંગ્રેસ વચ્ચે પણ મતભેદો જાગ્યા છે. કોંગ્રેસ ટેકો આપવાનું બંધ કરે તો ત્રાવણકોરની હાલની સરકારનો અંત આવે અને ત્યાં પણ રાષ્ટ્રપતિનું શાસન સ્થાપીને નવી ચુંટણી કરવી પડે.

* * *

પાકીસ્તાનમાં નવી સરકાર સત્તા પર આવે કે તરત ત્યાંના નેતાઓ ભારત સાથે મિત્રાચારીના સંબંધો બાંધવાની, સારા પાડોશી તરીકે ચમનથી રહેવાની અને ગઇ ગુજરી ભૂલી જવાની વાતો શરૂ કરે છે. જ. મહમદ અલી સત્તાપર આવ્યા ત્યારે તેમણે કહ્યું હતું કે, શ્રી નેહરૂ તો મારા મોટા ભાઇ છે અને અમે બધા ઝગડા સાથે બેસીને મીટાવી દેશું. પરંતુ એ સરકાર કાંઇક સ્થિર થાય એટલે ફરી પાકીસ્તાનનું વલણ બદલાય છે અને ભારત વિરોધી ઝેરી પ્રચાર શરૂ થાય છે. આમ છેલ્લા ૭ વર્ષથી ચક્ર ચાલ્યા કરે છે. પાકીસ્તાનના સર્વ સત્તાધીશ બની ગયેલા ગવર્નર જનરલ જ. ગુલામ મહમદ અને ગૃહ પ્રધાન મેજર જનરલ ઇસ્કંદર મીરઝા ઢાકા જતાં માર્ગમાં વઝીર અલી શાહની દરગાહની મુલાકાત લેવા લખનૌ ખાતે ઉતર્યા હતા. લખનૌ ખાતે જ. ગુલામ મહમદે જણાવ્યું કે, શ્રી નેહરૂની સચ્ચાઇમાં મને સંપૂર્ણ વિશ્વાસ છે. તેઓ અને હું સાથે બેસીને ભારત–પાકીસ્તાન વચ્ચે મુસ્કેલીઓ જગાવતા પ્રશ્નોનો ઉકેલ કરી શકશું. ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચેની મુખાઇભરી શંકાશીલતા અને ઝગડાનો અંત આવવો જ જોઇએ–અને આપણે તમામ ક્ષેત્રોમાં મિત્રાચારી અને શુભેચ્છાનું નવું પ્રકરણ શરૂ કરવું જોઇએ. મે. જનરલ મીરઝાએ પણ આવી જ ભલી લાગણી વ્યક્ત કરી હતી અને ભારત, પાકીસ્તાન તથા અફઘાનીસ્તાન માટે સંયુકત સંરક્ષણની વાત કરી હતી. જ. ગુલામ મહમદે ભારત-પાકીસ્તાન વચ્ચે ઝગડાના તમામ પ્રશ્નોના ઉકેલ વચ્ચે કોઇ ત્રીજા પક્ષને લાવ્યા વિના જ સીધી વાટાઘાટો દ્વારા કરવાની પણ હિમાયત કરી હતી.

ભારત ખાતેના પાકીસ્તાનના હાઇ કમીશનર જ. ગઝનફર અલીખાને પણ જાહેર કર્યું છે કે, પાકીસ્તાનની નવી સરકારનું વલણ આ અગાઉની સરકાર કરતાં ભારત પ્રત્યે વધુ સારૂં છે અને બધા ઝગડાના પ્રશ્નો સીધી વાટાઘાટો દ્વારા ઉકેલાશે.

આમ ફરી એક વાર પાકીસ્તાનના વલણમાં પલટો આવ્યો છે. તે ક્યાં સુધી ટકશે એ કહી શકાય નહિ. જો અમેરીકાના દબાણ હેઠળ તેઓ આમ કહેતા હશે તો તો કાંઇક આશા જેવું છે. ભારતનો ઇંગ્લિ અમેરિકા રક્ષણ કરાર સામેનો મોટામાં મોટો વાંધો પાછળથી આ કરારને વિસ્તારવામાં આવે એવા ભયમાં રહેલો છે. આની સામે અમેરિકા અને ઓસ્ટ્રેલીયાએ સાફ સાફ જાહેર કર્યું છે કે, આ કરાર ભારત-પાકીસ્તાન વચ્ચેના ઝગડામાં લાગુ નહિ પડે અને પાકીસ્તાન ભારત સામે લડે એવા સંજોગોમાં આ દેશો જરાય મદદ નહિ કરે. ભારતને પોતાની તરફ વાળવા અમેરિકા પાકીસ્તા પર દબાણ કરી ભારત સાથે સારા સંબંધો રાખવાની ફરજ પાડે એ સંભવિત છે. નહેરોના પાણી અંગે પાકીસ્તાન વિશ્વ બેંકના ચુકાદાને ધોરણે વાટાઘાટો કરવા તઇયાર નહોતું, પરંતુ અમેરિકાના દબાણ હેઠળ તે હવે તેમ કરવાને તઇયાર થયું છે.

દિલ્હીના રાજદ્વારી મંડળો આ મીઠા શબ્દોનું કાંઇક નક્કર પરિણામ આવવાની આશા રાખતા નથી. તેમ છતાં પાકીસ્તાન તઇયાર હોય તો સમાધાન માટે સીધો પ્રયાસ કરવાને ભારત સરકાર તઇયાર છે. પાકીસ્તાની અખબારોમાં પ્રકટ થયેલા હેવાલો મુજબ, સીધી વાટાઘાટો માટે જ. ગુલામ મહમદ જાતે પ્રતિનિધિ મંડળ લઇને દિલ્હી આવશે. બાકી શ્રી નેહરૂ તો આવતા બે માસ સુધી પાર્લામેન્ટની બેઠક, જાકાર્તા પરિષદ અને આફ્રીકા-એશિયા પરિષદમાં રોકાયેલા હશે એટલે બહાર નીકળી નહિ શકે.

* * *

શ્રી નેહરૂની ૬૫ મી જન્મ જયંતિ ભારત ભરમાં "બાળક દિન" તરીકે ઉજવવામાં આવી હતી. શ્રી નેહરૂને બાળકો બહુ જ પ્યારા છે અને થાકી જાય ત્યારે બાળકો જોડે રમતા હોય છે. હવેથી દર વર્ષે નેહરૂ જયંતિ "બાળક દિન" તરીકે ઉજવાશે અને તે દિવસે બાળકો માટે વ્યાપક કાર્યક્રમ યોજાશે. જન્મદિન પ્રસંગે શ્રી નેહરૂને વિશ્વભરમાંથી અભિનંદનોના સંદેશા મળ્યા હતા.

આ ત્રીજા વર્ષે પણ ગ્રામ વિકાસ યોજના અને રાષ્ટ્રીય વિસ્તરણ યોજનાના અમલવાળા વિસ્તારોની પ્રજાએ પંડીતજીને તેમના જન્મ દિવસે ૩ ૫૦ લાખની કીમતની ભેટો આપી હતી આ ભેટો ૯૫૩ શાળાઓ ખોલવાના, ૫૩૦૦ એકર જમીનદાન ૩ ૪ લાખની કિમતની લાયબ્રેરીઓ અને રમત ગમતની કલબો માટે સાધન સામગ્રી તથા ગ્રામજનોના ઉપયોગની અન્ય વસ્તુઓના રૂપમાં હતી.

* * *

આઝાદી પછી અટકમાં લેવાયેલા અને ત્રણ વર્ષ અટકમાં રાખીને પાકીસ્તાન જવા દેવામાં આવેલા માણાવદરના ખાનની હબીબ બેંકમાં પોણી આઠેક લાખ રૂપિયાની રકમ જપ્ત કરવાનો ભારત સરકારે હુકમ કર્યો છે. એક સ્થાનિક અખબારના કરાચી ખાતેના ખબરપત્રીને માણાવદરના ખાને જણાવ્યું હતું કે, આ પગલાં અંગે તેઓ તેમના ભારતમાંના મિત્રો અને વકીલ પાસેથી વિગતો મંગાવી રહ્યા છે. રાજ્યની મીલકત ઉપરાંત મારી અંગત રૂ ૮ લાખની રકમ હબીબ બેન્કમાં હતી. એ રકમ પાછી મેળવવા મારે અદાલતનો આશરો લેવો પડશે.

"ગીતા જયંતિ" પુરસ્કાર

લેખક: ઉમિયાશંકર જોખાકર ગાં. ભા. વિ. જોહાનીસબર્ગ

આપણા ધર્મગ્રંથોમાં શ્રીમદ ભગવદ ગીતાનું સ્થાન અનોખું છે. દેશ, કાળ અને સંજોગોને લીધે આપણે લંબા સમયથી ગીતામાતા વગરના થઇ ગયાં છીએ. પરદેશમાં વસતાં આપણાં હીંદુ ભાઇ બહેનોએ સાચવી રાખવા જેવું કોઈ ધન હોય તો તે આપણું સંસ્કૃતિધન છે. એ સંસ્કૃતિ ધન આપણી ગીતામાં છે. જો તે એકવાર જતું રહ્યું તો તે પાછું મેળવવું મુશ્કેલ છે. ગીતા દ્વારા જ એ ધન ટકી રહે તેમ છે. તે માટે આપણે નિત્ય નિયમિત ગીતાનું વાચન અને મનન કરીએ અને તેને આ દેશને આપણા નિત્ય વ્યવહારમાં મૂકતા જઇએ અને પરમાનંદ મેળવતા રહીએ. આપણાં બાળકોને પણ ધનનો વારસો આપવાની સાથે ગીતાજ્ઞાન રૂપી ધનનો અમુલ્ય વારસો પણ આપવાનો મોહ, લોભ અને આગ્રહ તો અવશ્ય રાખીએ.

માગશર સુદ ૧૧ સોમવાર તા. ૬–૧૨–૫૪ એ ગીતા જયંતિનો દીવસ છે. ગીતા જયંતિ નિમિત્તે શ્રી રૂડીપુર્ટ હીંદુ-સેવા સમાજ તરફથી પુજ્ય બાપુજીએ લખેલી ગુજરાતી ભાષામાં સરળ "ગીતાબોધ" ભેટ તરીકે ગુજરાતી ભાઇ બહેનોને શક્ય હોય ત્યાં સુધી યુનીયનમાં અને બહાર લગભગ ૨૦૦૦ ગીતાબોધ મોકલવા પ્રબંધ કર્યો છે. પરંતુ કેટલેક સ્થળે સરનામાના અભાવને લીધે તે મોકલી શકાઈ નથી જો કોઇપણ ભાઇ બહેન પોતાનું પુરૂં સરનામું નીચેના સ્થળે જણાવશે તો તેમને સિલકમાં હશે ત્યાં સુધી તે મોકલવામાં આવશે

એવીજ રીતે અનાસક્તિ યોગ, ગીતાપદાવલી, ગીતામંથન, ગીતા પ્રવચનો વગેરે સરળ અર્થવાળી ગીતાના પુસ્તકોની જ્ઞાન લ્હાણી ઘેર ઘેર કરવા પ્રભુ આપણને શુભ પ્રેરણા, સુબુદ્ધિ અને સંપત્તિ આપો એવી નમ્ર હાર્દીક પ્રાર્થના છે.

૫૭, ફોક્સ સ્ટ્રીટ, ગાંધી હોલ,
જોહાનીસબર્ગ.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટન્સ, લાઇસેન્સીઝ રેવન્યુ કલીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો :

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેકોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફલોર, ફેરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૨૬૫૪.

બર્ગલરપ્રુફની ફોલ્ડીંગ ગેટો

તમારી દુકાનના બારણા તથા બારી પર એવી રીતે ગોઠવી આપીએ છીએ કે ઉઘાડતી વખતે એક બાજુ ઉપર ખસેડી મુકાય.

એ સિવાય બર્ગલરપ્રુફ સ્ક્રીન, મોટર ટ્રીમીંગ, સીટ રીપેર, સીટ કવર, અપહોલ્સટરીંગનું કામ કરીએ છીએ.

વધુ વિગત માટે મળો :

ભીખાભાઇ ગોપાળ (કરબાવાળા)
110 Frederick Street,
Johannesburg.

રાષ્ટ્રીય અનારોગ્ય યોજના

દાક્તર પાસે જનારા (બ્રીટનની રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય યોજના નીચે) પ્રત્યેક આઠ દરદીઓ પૈકી એક દરદી સામાન્ય પ્રકારની શરદીની સારવાર માટે જાય છે એવું તપાસ કરતાં માલુમ પડયું છે. પરંતુ સામાન્ય સમજ વાપરવા સિવાય શરદીની બીજી કોઇ સારવાર છે જ નહીં! વસ્તુતાએ દાકતર પાસે જનારા દરદીઓ પૈકી આઠમા ભાગના દરદીઓ દાકતરનો તેમ જ તેમનો પોતાનો સમય બગાડે છે.

વાત આટલેથી જ અટકતી નથી. શાહી નૌકાદળના ભૂતપુર્વ મેડીકલ ડાયરેકટર જનરલ સર શેલ્ડન ડડલી આપણને જણાવે છે કે, ઇન્ફ્લુએન્ઝાની કોઇ નિશ્ચિત સારવાર હજી પણ જાણમાં નથી. તેમ જ ઇન્ફ્લુએન્ઝાના હુમલાને ટુંકાવવાનાં સાધનો પણ જાણમાં નથી.

અને તમે જાણો છો કે, દર વરસે હજારોની સંખ્યામાં બાળકોના કાકડાનાં કરાવવામાં આવતાં ઓપરેશનોથી તેમને કશો જ લાભ થતો નથી એવું દાકતરોનું કહેવું છે.

બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો 'સારવાર' અને 'રોગનિવારણ' પાછળ અઢળક રકમ વેડફી મારવામાં આવે છે, જેની ઉપચારની દૃષ્ટિએ કશી જ કીંમત નથી.

સર શેલ્ડન નવી પદ્ધતિ અપનાવવાનો આગ્રહ કરે છે. આજે આપણે વ્યાધિના વિચારો સેવ્યા કરીએ છીએ તે ભૂલી જઇને તેને બદલે આરોગ્યના વિષય પર આપણે મનને કેન્દ્રિત કરવું જોઇએ. તેઓ જણાવે છે કે, રોગ થતો અટકાવવો એ તે થયા પછી તેના ઇલાજો કરવા કરતાં બહેતર છે.

આરોગ્ય ખાતાના પ્રધાન મી. ઇઆન મેકલીયોડ પણ એ જ વસ્તુ કહે છે. તેઓ આપણને કહે છે કે, 'આપણે આરોગ્યના સંપ્રદાયને પ્રોત્સાહન આપવું જોઇએ. બીમારી મટાડવાની વાતને મહત્ત્વ આપવું જોઇએ નહીં.'

પણ એ બાબતમાં મી. મેકલીયોડ શું કરી રહ્યા છે? રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય યોજનાનો ખરચ ભડકાવી મૂકે એટલો વધ્યે જાય છે. વસ્તુતા એ જે ઉલટું થઇને રહે છે તેની પાછળ આટલાં બધાં નાણાં બગાડવાનું આપણને પાલવે નહીં. આરોગ્ય ખાતું ઝડપી પગલાં ન ભરે તો રાષ્ટ્રીય આરોગ્ય યોજના ગજા બહારની થઇ પડવા સંભવ છે.

(લંડનના 'ધી ડેલી સ્કેચ'ના (૨૭ નવેમ્બર ૧૯૫૩) અગ્રલેખમાંથી)

[આપણા પોતાના દેશમાં જે વખતે બ્રીટનના ઢબની આરોગ્ય યોજના કરવાને આપણે વિચાર કરી રહ્યા છીએ ત્યારે એ બાબતમાં બ્રીટન શું અનુભવ કરી રહ્યું છે તે ધ્યાનમાં લેવા યોગ્ય છે. આપણા રાષ્ટ્રીય અંદાજ-પત્રમાંથી આપણે જે કંઇ રકમ બચાવી શકીએ તે અનારોગ્યને બદલે આરોગ્યની પાછળ ખરચવી બહેતર નથી?

'હરિજનબંધુ'માંથી

શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશનની વાર્ષીક જાહેર સભા

રવિવાર તા. ૫-૧૨-૧૯૫૪ના રોજે શ્રી સુરત હીંદુ એસોસીએશનની વાર્ષીક જાહેર સભા, શ્રીયુત ગોવનભાઇ મણીભાઇના પ્રમુખસ્થાને, વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ વાળા હોલમાં બપોરે ૪ વાગે ભરાઇ હતી.

સંસ્થાના મંત્રી તરફથી મીનીટ તથા સંસ્થાનો વાર્ષીક હેવાલ રજુ થયા હતાં. ત્યારબાદ ખજાનચીનો હિસાબ, કે જે કારણોવશાત્ ઓડીટ થવાને રહી ગયેલ હોવાથી, તેની મંજુરીનું બીજી સભા ઉપર મુલતવી રાખવામાં આવ્યું હતું.

સંસ્થાની ક્રોસ સ્ટ્રીટ ઉપરની જગ્યા ઉપર મકાન બાંધવા માટે જે પ્લાન સીટી કાઉન્સલમાં પાસ થઇ ચુકયું હતું, તે વિષેની ચર્ચામાં એવું નકકી કરવામાં આવ્યું કે જ્યાંસુધી ઓકયુપેશન પરમીટ મળી ન જાય ત્યાંસુધી કામ ચાલુ ન કરવું તે ઉપરાંત મંદીર બાંધવા માટે પણ ઉડતી ચર્ચાઓ થઇ હતી.

અંતે ચુંટણીનું પરિણામ નીચે મુજબનું આવ્યું હતું:

પ્રમુખ: ગોદનભાઇ મણીભાઇ, ઉપ-પ્રમુખ: એમ. એન. જુલા, મંત્રી નારણભાઇ ખુશાલભાઇ મીસ્ત્રી, સ. મંત્રી: આર. એમ. દેસાઇ, ખજાનચી: એન. પી. હરગોવન, ઓડીટર: એલ. બી. પટેલ.

નવાં પુસ્તકો

લોક ભારત. નાનાભાઇ ભટ્ટ મહાભારતના ૧૨ પાત્રોની જુદી જુદી બાર પુસ્તીકાઓનો સેટ	૧૩	૬
દીપ નિર્વાણ (દર્શક)	૭	૦
પુણ્ય પરવાર્યું નથી	૫	૬

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

'Indian Opinion'
P. Bag,
Phoenix, Natal.

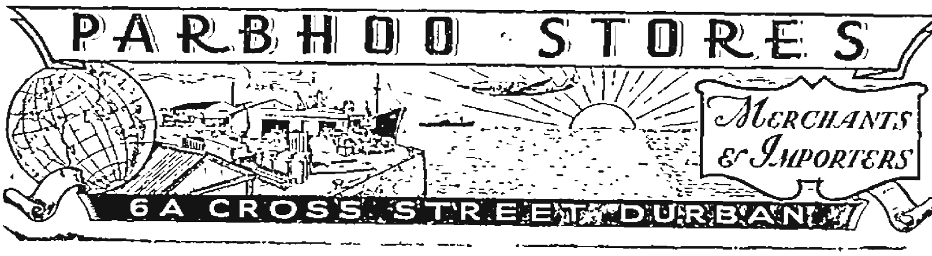

ફોન: ૬૩૦૦૪

ચિંતા? શાની—રસોડાની?!

કન્ટ્રીમાં વસતા ભાઈઓ,

તમારા રસોડાની ચીંતા નિશ્ચિંતપણે હમારા ઉપર છોડી દ્યો. હમારા ઉપર ઓરડર મોકલવાથી નીચે મુજબની હમારી સર્વીસનો લાભ અવશ્ય મેળવી શકશો:

(૧) સ્વચ્છ અને ખાત્રીભર્યો માલ મળશે
(૨) કિફાયત ભાવ ચાર્જ કરવામાં આવશે
(૩) માલ, ઓર્ડર કરતાંની સાથે, વિદ્યુત-ઝડપે મળશે.

જાહેરાતનો ભરોસો

હમારી જાહેરાતની ખાત્રી કરવી હોય તો ફકત એકજ ટ્રાયલ ઓરડર આપનો વિશ્વાસ સંપાદન કરવાને ફળીભુત થશે—હમારી, ફ્રી-ઓફ-ચાર્જ, પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે ઉપરોક્ત શિરનામે લખો.

ગાંધીવટું, કઠોળ, કરીયાણું, ઘર-ગથ્થુ દવાઓ, પુજા-હવનની સમાગ્રી તથા લગ્ન અંગેની જરૂરીયાતો

વિશેષતા:—કન્ટ્રીના ઓર્ડરો ઉપર "કાળજીભરી દેખરેખ" એ હમારી વિશેષતા છે.

માનવનો દાનવ

લે. ઉમિયાશંકર જોખાકર, જોહાનીસબર્ગ

"સંગત કરીએ સાચની, પૂરે મનની આશ,
સંગત કરીએ નીચની, આઠે પહોર ઉદાસ"

તુલસીદાસની આ ઉક્તિ અનુસાર આપણે અનેકના જીવન નીચી દશામાંથી ઉંચી દશામાં અને ઉંચી દશામાંથી નીચી દશામાં બદલાઇ ગયેલા જાણીએ છીએ. શાસ્ત્રોમાં તેથીજ નીતિ-અનીતિનું, ધર્મ-અધર્મનું-સત્ય-અસત્યનું જ્યાં ત્યાં વિસ્તારપૂર્વક વર્ણન કરવામાં આવેલું છે. ગીતાના સોળમાં અધ્યાયમાં પણ દૈવી સંપતિ અને આસુરી સંપતિનું વિગતવાર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. દૈવીગુણોથી માનવી ઉત્તરોત્તર ઉચ્ચ જીવન ભોગવે છે જ્યારે આસુરી ગુણોથી તે અવનતિના પંથે જાય છે. એ સમજવા માટે એક દૃષ્ટાંત જોઇએ.

એક રાજા હતો. તેણે પોતાના એક ઓરડામાં વેદના પુસ્તકો, દારૂ અને વેશ્યા એ ત્રણને સાથે રાખ્યા પછી હુકમ કર્યો કે જે એમ સાબિત કરશે કે આ વેદ જુઠા છે. અથવા જે દારૂ પીશે અથવા જે આ વેશ્યાનો અંગીકાર કરશે તેને ઉત્તમ દક્ષિણા મળશે. બધા બ્રાહ્મણો રાજાની આવી વિચિત્ર શરત જાણી ખુબજ નવાઇ પામી ગયા. પરંતુ એક ગરીબ બ્રાહ્મણ હતો તેણે વિચાર કર્યો કે "લાવને થોડો દારૂ પી લઉં" પછી તેનું પ્રાયશ્ચિત કરી લઇશ-દક્ષિણા તો મળશેને!" એ વિચાર કરી તે રાજા પાસે ગયો. રાજાએ તેને પેલી ત્રણ વસ્તુ જ્યાં રાખી હતી તે ઓરડામાં બ્રાહ્મણને જવા કહ્યું. બ્રાહ્મણ ઓરડામાં ગયો ત્યાં જઇ તેણે થોડો દારૂ પીધો પણ તેને જેમ જેમ નશો ચડતો ગયો તેમ તેમ તે વધુ દરૂ પીતો ગયો. આખરે તે ભાન ભૂલતો ગયો અને વેશ્યાનો અંગીકાર કરવા તે જતો હતો. એવામાં રાજાએ તેને ચેતવ્યો કે "ભૂદેવ! વેદમાં તો આનાથી દુર રહેવાનું લખેલું છે." બ્રાહ્મણે કહ્યું: "રાજા! વેદ તો જુઠા છે."

રાજાને ખાત્રી થઇ ગઇ કે માનવી ફક્ત એક દુર્ગુણને અડયો કે પછી તેની પાસે બીજા અનેક દુર્ગુણો વણનોતર્યો દોડી આવે છે. રાજા સમજી ગયો કે આ કારણથીજ વેદ-પુરાણ-શાસ્ત્રો ધર્મ પુસ્તકોમાં અમુક ચીજનો સ્પર્શ પણ ન કરવો એમ જણાવ્યું છે તે બરાબર છે.

માનવજીવનનું પતન કરનારા અને જનસમાજને પતનના માર્ગે લઇ જનારા આવા અનેક દુર્ગુણોથી બચવા પ્રભુ આપણને સદ્બુદ્ધિ અને શુભ પ્રેરણા આપે, એટલીજ પ્રભુ પ્રાર્થના.

૧૧ પુસ્તકોનો સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પુસ્તકો તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકો મોટાઓ માટે છે.

કીમત ફકત પા. ૧-૧૯-૦.

'Indian Opinion', P. Bag, Phoenix, Natal.

નવલ કથાઓ

ઈંદીરાની આપવીતી	૫	૩
મંગલ સુત્ર	૧૨	૬
છેલ્લો અભીનય	૯	૬

બીજાં નવાં પુસ્તકો

ભૂદાન યજ્ઞ	૨	૦
શ્રેયાર્થીની સાધના (કીશોરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન)	૭	૬
કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત		
સંસાર ધર્મ	૬	૦
જીવન શોધન	૮	૦

મળવાનું ઠેકાણું: આ ઓફીસ.

સુંદર નવી નવલ કથાઓ

માનવતાના લિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શચીન ઓઝા	૧૫	૦
સાથી રા. ના. પાઠક	૧૧	૦
ખાંડેકરના પુસ્તકોનો અનુવાદ		
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી	૧૦	૦
આશામીનારા	૧૨	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬
ર. મ. દેશાઇ કૃત		
દિવડી	૧૨	૦

Obtainable from:

INDIAN OPINION.
P/Bag, Phoenix, Natal.

અમારા નિશાળ ઉપયોગી પુસ્તકો

ઈતીહાસ

દેશ વીદેશ ભા. ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઇતીહાસની રૂપરેખા ભા. ૧	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦

ભુગોળ

આર્યાંક ભુગોળ	૫	૯
ભુગોળ પરીચય ભા. ૩	૧	૧૦
" ભા. ૪	૨	૩

વાંચન માટે સાહીત્ય

પ્રાચીન ૧૪ સમયરસ કથાઓ	૧	૬

અંક ગણીત

અંકગણીતના મુળ તત્વો	૨	૦
મીડલ સ્કુલ અંકગણીત ભા. ૧	૨	૯
મારું ગણીત ભા. ૧	૧	૩
" " ભા. ૩	૧	૬
" " ભાગ ૪	૨	૦

સુતન લેખન માળા આ માળામાં નીચલા ચાર પુસ્તકો આવે છે. એ પુસ્તકો દ્વારા બાળકો જ્ઞાન મેળવે છે.

સુતન લેખન તાલીમ વર્ગ		
" " પોરણ ૧-૨-૩-૪		
પ્રત્યેકની કીંમત	૧	૦
નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક બીજું	૧	૦
પુસ્તક ત્રીજું	૧	૩

" ચોથું	૨	૩

ચાલો લખીએ

શ્રેણી ૧	૧	૩
" ૨	૧	૩
" ૩	૧	૬
" ૪	૧	૬
" ૫	૧	૮
" ૬	૧	૮
" ૭	૧	૮

Obtainable from:

'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Phoenix, - Natal.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

ગીતા ધ્વની ,, ,,	૧	૩
કેળવણી વિકાસ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
સ્ત્રી પુ. મર્યાદા ,, ,,	૪	૬
સમૂળી ક્રાંતી ,, ,,	૪	૦
કેળવણી વડે ક્રાંતી	૭	૬
પૂર્વ આફ્રીકાની સફર (કાકા કાલેલકર)	૭	૬
મારી જીવન કથા (નેહરૂ)	૧૫	૦
કલકી અને સંસ્કૃતીનું ભાવી (રાધા કૃષ્ણન)	૧	૦
સરદાર વલ્લભભાઇ ભાગ ૧	૧૩	૦
સરદારનાં ભાષણો	૧૨	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ (અમદાવાદનો મજુરોની લડતનો ઇતિહાસ)	૧	૩
ગ્રામ્ય વિદ્યાપીઠ (શીક્ષકો માટે)	૧	૦
શ્રાદ્ધના તેર દિવસ	૧	૦
ધર્મ મંથન	૫	૦
જીવન શોધન	૮	૦

Obtainable from:

'Indian Opinion'

P. Bag, Phoenix,

Natal.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૧	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૧	૬
મળેલાંજીવ (પ્ર. પટેલ)	૭	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૬	૬
દેવદાસ (શરદબાબુ)	૫	૦
ઘરે બાહીરે ,,	૬	૦
મેઘ બીંદુ	૭	૦
ત્રણ અરધુ બે	૪	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
કલાની સહચરી	૫	૦
દાન ધ્રુવ	૬	૦
ખરમા બાપુ	૭	૬
કઉંચ વધ	૧૦	૬
અણખુટ ધારા	૭	૬
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
કરૂણા દેવી (સાને ગુરૂજી)	૨	૩
શામના રખોપા સાને ગુરૂજી	૧૦	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ:

'Indian Opinion' P. Bag.,

Phoenix, Natal.

ગાંધી સાહિત્ય

પાયાની કેળવણી (ગાંધીજી)	૩	૦
અમારા બા (કસ્તુરબા ગાંધી)	૩	૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર	૩	૦
બાપુની સેવામાં	૬	૦
અસહકારનો વિચાર	૧	૦
ગાંધીજી (એક અધ્યયન)	૧૦	૦
કસ્તુરબા સ્મારક અંક—('ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન')	૧	૬
ગાંધી સ્મારક અંક	૨	૦
બાપુના—બા ને પત્રો (કસ્તુરબા પર લખાયલા પત્રો)	૨	૬
હાઇફાઇડ	૧	૬
નળ આખ્યાન	૭	૬
મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ)	૧૫	૦
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિશે લખેલું)	૬	૦
આરોગ્યની ચાવી	૧	૬

Obtainable from

"Indian Opinion"

P. Bag,

Phoenix, Natal.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ		૭	૬
મહાદેવ દેશાઇનું જીવન ચરીત્ર		૨	૩
મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી	ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,,	ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,,	ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,,	ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,,	ભા. ૫	૧૬	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી		૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય		૫	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)		૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા		૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)		૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)		૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)		૨	૬
બાપુના પત્રો: (આશ્રમની બેનો ઉપર)		૨	૬
બાપુની પ્રસાદી		૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)		૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)		૨	૦
અનાસક્તી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)		૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)		૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી		૧	૦

Obtainable from:

'Indian Opinion'

P. Bag, Phoenix,

Natal.

દીવાળી બાદ મળેલા નવીન પુસ્તકો

ભાવમાં ખાસ ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે. વ્હેલો તે પ્હેલો.

	શી.	પે.
(૧) ચરિત્ર રત્નો ભાગ. ૧–૨	૨૨	૬
(૨) રસીલાનું રસોડું	૧૩	૬
(૩) ભગવદ્‌ગીતા	૪	૯
(૪) નવગ્રહ વિધાન (ગ્રહોની શાન્તી માટે)	૪	૯
(૫) સોળ સોમવારની કથા	૨	૬
(૬) શીવ પાર્વતીની પ્લાસ્ટર કાસ્ટ મુર્તી (વ્રતને માટે)	૧૫	૬
(૭) સત્યનારયણની કથા	૨	૬
(૮) ચંડી પાઠ	૫	૬
(૯) દેવ દેવીઓનો આરતી ચાર્ટ (હિંદીમાં)	૩	૯
(૧૦) નકશાઓ, હીંદુસ્તાન અને પાકીસ્તાન છુટા નકશાઓ	૫	૦
(૧૧) નાની નાની નવલીકાઓ પાંચનો સેટ.	૧૦	૬

ચમકતી ચંદા, મન્દુલાલા, મારી પાડોશણ, ચતુરભાભીના પરાક્રમો, સાહસ કથા, બુદ્ધી સાગર, ગંગો પરણાવ્યો વિગેરે.

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

સોપારી સાથે ખાવાના પાન

પાનનો ઓર્ડર મોકલતી વખતે ઉગાડનાર
ને પરબારૂં લખતાં નહિ ચુકશો.
કોઈ પણ જાતના અને કોઇ પણ જથામાં
હોલસેલ ભાવે.
આખું વર્ષ પુરા પાડીશું.
અજમાવી ખાત્રી કરી જુઓ.
નીચેના શીરનામે લખવાનું નહિ ચુકશો:

COTTON LANDS BETEL LEAVES GROWERS CO.,

P. O. Box 7,

VERULAM, NATAL.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબે ત્વરીત ગતીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance.

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN
P.O. Box 4624. Phone 32390

K.M.Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

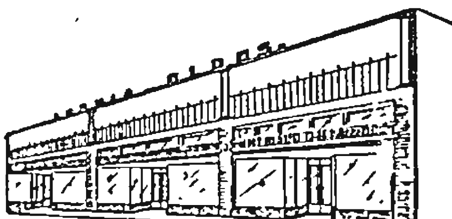

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલુ કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અંઝોડા, સાડીની પીન, વીટી બટન્સ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

જોઇએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડીંગે
પહોંચતાં કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ ફીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું
વધુ વિગતો માટે લખો:

THE

BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA NATAL.